

RUSTHUIS MERELHOF

een tragikomedie

van LODE POOLS

JULLIE WILLEN DIT WERK OPVOEREN?

Hoe geraken jullie aan tekstbrochures?

- Jullie vragen schriftelijk een losbladige tekstbrochure bij:
LODE POOLS, Kerkstraat 21, 3560 Lummen.
- Hiermee kopiëren jullie zelf het gewenste aantal exemplaren.

Of elektronisch

Jullie vragen de tekstbrochure aan op het mailadres
vtadigitaal @ gmail.com

TOELATING TOT OPVOERING?

Neem vooraf contact op met:de auteur
en met SABAM, Aarlenstraat 75-77, 1040 Brussel.

PERSONAGES:

JOZEF BALTHAZAR (SENIOR)

JOZEF BALTHAZAR (JUNIOR)

LIESBETH, zijn vrouw

LUDWIG, hun zoon

MIRANDA, hun dochter

MARECHAL, de burgemeester

SANDERS, de secretaresse van Balthazar

ROELS, syndicale afgevaardigde (vrouw)

CHIRURG

SILKE, een piepjonge leerkracht

Het personage JOZEF BALTHAZAR wordt best gespeeld door 2 acteurs, de oudere JOZEF in het rusthuis en de jongere JOZEF voor de andere scènes.

DECOR:

Vanop het balkon van een rusthuis kijkt een man terug op zijn leven.

Best werkt men met een eenheidsdecor, waarin zowat alle regelmatig terugkerende locaties hun vaste plaats hebben.

Locaties die slechts eenmaal voorkomen, worden best gesuggereerd op het voorplan, eventueel met wat karakteristieke geluiden.

EERSTE DEEL

RUSTHUIS

JOZEF(S)- Mijn naam is Jozef Balthazar, schooldirecteur met pensioen. Sinds kort verblijf ik hier in het rusthuis "MERELHOF".

Op zonnige zomerdagen zoals vandaag doe ik mijn middagdutje hier in mijn luie stoel op mijn balkonnetje. Op mijn manier geniet ik nog wat van het leven. Het leven van een eenzame, hulpbehoevende bejaarde.

Eenzaam ben ik. Al meer dan tien jaar ben ik weduwnaar. Mijn vrouw Liesbeth stierf op een oudejaarsavond. Al bij al hebben wij samen een goed huwelijk gehad. Weliswaar zonder hoogtepunten, maar op één moment na ook zonder diepe dalen.

Wij kregen twee kinderen. Een zoon Ludwig, en een dochter Miranda. Met geen van beiden hebben wij ooit echte problemen gekend.

Omdat ik op mijn oude dag niemand tot last wou zijn, koos ik voor dit rusthuis. Uiteraard voel ik mij hier niet echt thuis, daarvoor geniet ik hier te weinig privacy.

Maar van de andere kant heb ik op tijd mijn eten, mijn oppas, mijn verzorging, de nodige hulp en ontspanning. Iedere leeftijd heeft zijn problemen, maar ook zijn charmes. Voor geen geld zou ik het nog eens willen overdoen.

En toch zit ik hier - zoals nu - geregeld met genoegen en tevredenheid terug te blikken. Vooral mijn vrouw Liesbeth speelt hierin een rol. Ja, dat ik die ene dag in Dinant die stoeltjeslift niet heb genomen, maar bij haar ben gebleven, heb ik mij mijn leven lang niet beklagd.

STOELTJESLIFT DINANT

(Liesbeth houdt zich wat afzijdig. Jozef(J) schuift aan in een rij.)

JOZEF(J)- (Glimlachend) Jij laat de anderen voorgaan?

LIESBETH- Ik ga niet mee naar boven.

JOZEF(J)- Waarom niet?

LIESBETH- Ik wandel hier liever wat langs de Maas.

JOZEF(J)- Bang in zo'n stoeltjeslift?

LIESBETH- Wat het nemen van risico's betreft, ben ik nooit een haantje de voorste geweest.

JOZEF(J)- (Vriendelijk) En als ik je vergezel?

LIESBETH- (Lichtjes glimlachend) Voor mij maakt dit weinig verschil uit.

JOZEF(J)- Zelfs ik ben niet in staat, jou van gedachte te doen veranderen?

LIESBETH- Ik vrees van niet.

JOZEF(J)- Hoe geraak jij dan boven? De autobus komt ons daar oppikken.

LIESBETH- Ik rijd met de bus mée naar boven. Ik heb afgesproken met de chauffeur.

JOZEF(J)- Dan sta jij hier nog een tijdje alleen te koekeloeren?

LIESBETH- Voor mij moet jij niet beneden blijven. Ik trek hier wel mijn plan.

JOZEF(J)- Ik wandel ook eens graag langs de Maas.

LIESBETH- Dit hoeft echt niet.

JOZEF(J)- Ik doe het met alle plezier. (Geamuseerd) De chauffeur neemt mij ook wel mee naar boven?

LIESBETH- (Lichtjes geamuseerd) Ik veronderstel van wel.

JOZEF(J)- (Stelt zich voor) Jozef!

LIESBETH- Liesbeth!

JOZEF(J)- Hoe kom jij bij dit gezelschap terecht?

LIESBETH- Ik ben een vriendin van een van jullie kleuterleidsters. Juffrouw Dauven.

JOZEF(J)- Heb jij zin in een drankje hier op het terras?

LIESBETH- Liever niet.

JOZEF(J)- Ik trakteer.

(Liesbeth glimlacht lichtjes, maar antwoordt niet.)

JOZEF(J)- Liever een gezonde wandeling?

LIESBETH- Liever.

RUSTHUIS

JOZEF(S)- Ik herinner mij niet meer, wat mij het meest in haar aantrok, Haar schoonheid, haar eenvoud, de rust die van haar uitstraalde? Zij was wel erg voorzichtig, en niet al te spraakzaam. Op school zocht ik voortaan wel wat meer contact met juffrouw Dauven.
De school!

BUREAU BURGEMEESTER

MARECHAL- Jozef Balthazar! Kom erin!

JOZEF(J)- Goedendag, mijnheer de burgemeester.

MARECHAL- Welk goed nieuws?

JOZEF(J)- Vorige week is mijnheer Crommelinck, directeur van de Gemeentelijke Basisschool overleden.

MARECHAL- Mag ik eens raden? Jij komt solliciteren voor die opengekomen betrekking?

JOZEF(J)- Dit klopt, mijnheer de burgemeester.

MARECHAL- Dan moet jij een sollicitatiebrief met de nodige bescheiden insturen.

JOZEF(J)- Dit heb ik zopas gedaan, mijnheer de burgemeester. Ik vond het opportuun, ook even persoonlijk contact met je op te nemen.

MARECHAL- Dit is heel vriendelijk, maar eigenlijk niet nodig. Alle sollicitaties worden door ons grondig bestudeerd.

JOZEF(J)- De voorbije jaren heb ik mij speciaal op deze taak voorbereid. Na het behalen van mijn diploma van onderwijzer, heb ik mij verder bekwaamd op het Hoger Instituut voor Opvoedkunde en Onderwijs.

MARECHAL- Jij hebt meer dan één diploma?

JOZEF(J)- Wij hebben daar de echte grootheden op gebied van opvoeding en onderwijs bestudeerd, zoals Comenius, Rousseau, Salzmann, Pestalozzi, Decroly en anderen.

MARECHAL- Die gasten zijn mij minder bekend. Namen als Ally Samatta, Sven Kums, Jelle Vandamme, Hans Vanaken en Kevin Debruyne zeggen mij meer.

JOZEF(J)- Voetballers?

MARECHAL- Voetbal is de mooiste sport, die er bestaat. Daar kan ik uren en uren naar kijken.

JOZEF(J)- Heel de gemeenteraad stemt over de opvolging van mijnheer Crommelinck?

MARECHAL- Zo schrijft de wet het inderdaad voor.

JOZEF(J)- Ik hoop, op jouw stem te kunnen rekenen, mijnheer de burgemeester?

MARECHAL- Hierop kan ik geen antwoord geven, de stemming is geheim. Jouw kandidatuur ga ik in ieder geval ernstig in overweging nemen.

JOZEF(J)- Dit is heel vriendelijk.

MARECHAL- Ik kan ook op jou rekenen?

JOZEF(J)- Uiteraard, mijnheer de burgemeester. Iedere dag ga ik mij ten volle inzetten voor de school.

MARECHAL- Balthazar! Ooit hebben wij je vader gepolst, om op onze lijst te komen voor de gemeenteraadsverkiezingen. Hij heeft toen geweigerd.

JOZEF(J)- Mijn vader is nooit erg geïnteresseerd geweest in politiek.

MARECHAL- Jammer!... En jij?

JOZEF(J)- Eerlijk gezegd, ik ook niet.

MARECHAL- Jij bent nooit lid geweest van een politieke partij?

JOZEF(J)- Ik ben vooral bezig geweest met mijn studies.

MARECHAL- Wij moeten niet alleen denken aan onze dagelijkse job, Wij moeten ook een brede kijk hebben op onze samenleving.

JOZEF(J)- Uiteraard heb ik hierover een persoonlijke mening. Maar als lid van het onderwijzend personeel loop ik hiermee in het belang van de school best niet te veel te koop.

MARECHAL- Waarom niet?

JOZEF(J)- De ouders van onze leerlingen hebben stuk voor stuk een mening. Deze meningen lopen erg uiteen. Met iedereen moeten wij proberen ons bevriend te houden.

MARECHAL- Neutraliteit bestaat niet, mijnheer Balthazar. Zij getuigt eerder van een slap karakter. Heb jij nooit iets gevoeld voor een bepaalde partij?

JOZEF(J)- Niet echt. In iedere politieke partij schuilt er iets goeds.

MARECHAL- In de ene veel meer dan in de andere.

JOZEF(J)- Dit klopt.

MARECHAL- Waarom dan niet aansluiten bij de beste partij?

JOZEF(J)- Hierover heb ik nooit echt nagedacht.

MARECHAL- Jij moet niet denken, jij moet doen!

RUSTHUIS

JOZEF(S)- Hoewel burgemeester Marechal dit niet nodig vond, heb ik de andere leden van de gemeenteraad toch maar een bezoekje gebracht. Ik wou zekerheid, dat iedereen mij kende. Uiteindelijk zat ik met vier verschillende partijkaarten in mijn zak.

AAN ZEE

(Liesbeth tuurt naar de zee. Jozef(J) verschijnt achter haar.)

JOZEF(J)- Nog niet in badpak?

LIESBETH- Ik ga niet in zee.

JOZEF(J)- (Lichtjes plagerig) Vanwege de risico's?

LIESBETH- Ik heb nooit echt leren zwemmen.

JOZEF(J)- En pootjebaden?

LIESBETH- Ik heb zelfs geen handdoek meegebracht.

JOZEF(J)- Jij wandelt liever wat op het strand?

LIESBETH- Ik amuseer mij hier wel.

JOZEF(J)- In je eentje?

LIESBETH- Zolang blijven jullie niet in het water.

JOZEF(J)- Eten wij nadien samen ergens een bakje caracoles?

LIESBETH- (Glimlachend) Bah!

JOZEF(J)- Die zijn hier erg lekker. Of grijze garnalen?

LIESBETH- Nog zo iets!

JOZEF(J)- (Lichtjes plagerig) Jij hebt toch geen boterhammen meegebracht?

LIESBETH- Neen, neen.

JOZEF(J)- Wij zien wel. In ieder geval ga ik nu zwemmen. Wil jij mijn horloge bijhouden tot straks? Zij is wel waterdicht, maar voor alle zekerheid...

LIESBETH- Natuurlijk.

JOZEF(J)- (Lichtjes geamuseerd) Zo heb ik een goede reden, om je straks opnieuw te komen opzoeken. Ik ga mij omkleden. Waar vind ik je straks terug?

LIESBETH- Hier.

JOZEF(J)- Blijf jij de hele tijd in die hete zon, zonder wat afkoeling?

LIESBETH- Ik trek wel mijn plan.

RUSTHUIS

JOZEF(S)- Bij onze thuiskomst lang na middernacht werd er door heel ons gezelschap duchtig afscheid gekust. Liesbeth bewaarde ik voor het laatst. Dom van mij! Toen zij aan de beurt moest komen, was zij al vertrokken, samen met haar vriendin... Waarschijnlijk vanwege de risico's.

SCHOOL

MARECHAL- Inderdaad, dames en Heren van het onderwijzend personeel, Jozef Balthazar - jullie nieuwe directeur - studeerde (hij raadpleegt een spiekbriefje) logica, ethica en esthetica, om het ware, het goede, het schone en het deugdzame in te mens te leren ontdekken.

ROELS- (Terzijde) Amaai! Esthetica, cosmetia, en de hele tralala!

MARECHAL- Hij studeerde (raadpleegt zijn spiekbriefje) psychologie, om de mens en vooral het kind te leren begrijpen. Sociologie, om de maatschappij en vooral de menselijke relaties beter te kunnen ontleden. Schoolwetgeving, om te weten, wat er op school zoal kan en niet kan.

ROELS- (Terzijde) Wat de burgemeester daar allemaal opnoemt, krijg je met de beste wil van de wereld nooit in één kop. Of het zou een paardenkop moeten zijn.

MARECHAL- Met deze rijke bagage aan kennis gaat Jozef Balthazar nu als directeur van onze school doen aan (raadpleegt zijn spiekbriefje) onderwijsresearch, onderwijsvernieuwing en onderwijsbegeleiding.

ROELS- (Terzijde) Een slippendrager is die Balthazar in ieder geval! Anders was hij nooit zover geraakt! Ik ben ouder

dan hij, ik had meer recht op die plaats!

JOZEF(J)- Goede vrienden collega's, ik hoop in de beste verstandhouding en in de beste omstandigheden met jullie allemaal te mogen samenwerken. Alleen als wij aan één zeel trekken - en dan nog allemaal in dezelfde richting - kunnen wij de kinderen die ons worden toevertrouwd, optimale kansen bieden. In elk van jullie heb ik het volste vertrouwen. Ik reken op jullie allemaal, en jullie kunnen allemaal op mij rekenen.

RUSTHUIS

JOZEF(S)- In die tijd was er enig gevoel van saamenhorigheid binnen het schoolpersoneel. Er was wel de erg ontgoochelde mevrouw Roels, die vond dat zij directrice had moeten worden, maar voor de rest...
Zoals jullie al hebben gemerkt, vonden wij het één paar keer per jaar nodig, samen eens op stap te gaan, of rond een feesttafel te gaan zitten. Dit gebeurde dan telkens samen met onze wederhelften.
Juffrouw Dauven was nog niet gehuwd, zij bracht telkens haar vriendin Liesbeth mee. Ik trachtte indruk op Liesbeth te maken, maar het lukte mij nooit... Tot wij die nieuwjaarsdag samen op stap waren. Wij hadden nogal goed gefeest, zelfs Liesbeth had voor één keer gedronken. Weer werd er duchtig afscheid gekust.

VOORDEUR RESTAURANT

(Jozef(J) en Liesbeth nemen afscheid met de klassieke drie kussen op de wang. Plots volgt er een vurige, lange kus van Liesbeth op de mond.)

RUSTHUIS

JOZEF(S)- Ik wist niet, wat mij overkwam! Het was precies, of zij vergat terug te trekken.

VOORDEUR RESTAURANT

(Einde van de kus)

JOZEF(J)- Spreken wij samen eens af?

(Geen antwoord van Liesbeth)

JOZEF(J)- Nu zaterdag te 19 uur? Ik kom je bij jou thuis afhalen met de wagen. Voor een nieuw etentje hier in dit restaurant?

(Nog heel even een aarzeling van Liesbeth. Dan neemt zij plots de benen.)

RUSTHUIS

JOZEF(S)- Twee dagen later vond ik een brief in mijn bus... van Liesbeth!

Oké voor zaterdagavond te 19 uur in het restaurant. Kom mij thuis niet afhalen. Ik geraak er wel.

Het werd een fantastische avond, die ik mij gans mijn leven ben blijven geheugen.

Bij het afscheid in haar wagen was het precies, of Liesbeth voor een half jaar op reis ging. Zij kon maar geen afscheid nemen. Hadden wij niet vlak onder een straatlantaarn gestaan, ik had nooit geloofd, dat zij het was.

Twee jaar later vroeg ik haar ten huwelijk. Haar antwoord was meteen "ja".

Twee jaar later werden wij de trotse ouders van onze Ludwig, en nog eens twee jaar later van onze Miranda.

Dan stopten wij ermee. Met kinderen kopen, bedoel ik.

Met de rest hebben wij gewoon verder gedaan.

TWEEDE DEEL

BUREAU DIRECTEUR

- ROELS- Als syndicale afgevaardigde van het onderwijzend personeel wil ik graag even met jou praten.
- JOZEF(J)- Dit is geen probleem, mevrouw Roels. Integendeel, wij ontvangen je met alle plezier. Ga zitten.
- ROELS- Dank je. Mijnheer Balthazar, bij je aanstelling hier als directeur heb jij verteld, dat jij onze school ging moderniseren.
- JOZEF(J)- Vernieuwen op gebied van opvoeding en onderwijs. Dit klopt.
- ROELS- Heb jij intussen al plannen?
- JOZEF(J)- Ik ben volop bezig met het bestuderen van Christian Gotthilf Salzmann.
- ROELS- Nooit van gehoord.
- JOZEF(J)- Hij leefde rond 1800.
- ROELS- En hiermee ga jij "vernieuwen"?
- JOZEF(J)- Die man had schitterende ideeën.
- ROELS- Bijvoorbeeld?
- JOZEF(J)- Hij zag de school als een groot gezin. De directeur, de vader van dit gezin, zette de grote lijnen uit. Ieder personeelslid moest die verder helpen invullen. Zijn voornaamste ideeën vind je in "HET MIERENBOEKJE". Hij vergeleek de leerkrachten met mieren. (Lichtjes geamuseerd) Geen vliegende mieren, maar werkmieren.
- ROELS- (Lichtjes sarcastisch) Werkmieren?
- JOZEF(J)- Van Salzmann is ook de bekende uitspraak: "Van alle fouten en tekortkomingen van zijn leerlingen moet de leerkracht de oorzaak zoeken bij zichzelf. Niet de leerlingen maken fouten, maar de leerkrachten. Goed gevonden, niet waar?
- ROELS- En, eh... denk jij hiermee meer leerlingen voor onze school te winnen?
- JOZEF(J)- Als wij hier goed onderwijs en een goede opvoeding geven? Ja.
- ROELS- Andere scholen zijn een andere mening toegedaan.

- JOZEF(J)- Dit is hun goed recht.
- ROELS- De directeur van de Daltonschool bezocht tijdens de grote vakantie heel wat ouders van schoolgaande kinderen.
- JOZEF(J)- Hij ronselde?
- ROELS- En de Steinerschool schafte zich een nieuwe autobus aan voor het leerlingenvervoer.
- JOZEF(J)- Zij zien het vooral materieel?
- ROELS- De ouders ook, mijnheer directeur. Voor hen is de voorname vraag: "Hoe geraken onze kinderen elke morgen op school?"
- JOZEF(J)- Een school heeft toch veel meer te bieden, dan wat materieel voordeel.
- ROELS- Ik denk niet, dat de ouders veel zijn geïnteresseerd in die mieren van jou. Hiertegen schaffen zij zich bij de drogist een spuitbus aan.
- JOZEF(J)- Het is niet omdat de concurrentie goedkope middelen gebruikt, dat wij hun voorbeeld moeten volgen.
- ROELS- Zij geven ook elke trimester een infoblad uit.
- JOZEF(J)- Wat staat hier zoal in?
- ROELS- Dat weet ik niet. Ik lees dit nooit.
- JOZEF(J)- Ik heb er eens een paar doorbladerd, mevrouw Roels. Ze stonden boordevol reclame voor tuinartikelen, huishoudapparaten, lingerie en andere levensnoodzakelijke artikelen.
- ROELS- Dit brengt op.
- JOZEF(J)- Over hun onderwijs heb ik er niet veel interessants in teruggevonden.
- ROELS- De andere leerkrachten denken net hetzelfde als ik.
- JOZEF(J)- Dan gaan wij hierover met hen eens van gedachten wisselen. Een school is er in de allereerste plaats voor het onderwijs en de opvoeding.
- ROELS- Om die te kunnen geven, hebben wij leerlingen nodig.
- JOZEF(J)- Die hebben wij toch.
- ROELS- Het kan altijd beter.
- JOZEF(J)- Hiermee ben ik het volledig eens. Dus moeten wij een prima onderwijs aanbieden.

ROELS- Ik denk niet, dat jij de problemen van onze school begrijpt, mijnheer directeur.

THUIS

(Jozef(J) en Liesbeth zijn thuis. Ludwig komt thuis van de universiteit.)

JOZEF(J)- En?

LUDWIG- Niet geslaagd.

JOZEF(J)- Toch niet over de hele lijn?

LUDWIG- Jawel.

JOZEF(J)- Hoeveel herexamens?

LUDWIG- Bijna alle vakken.

LIESBETH- Hoe kan dit? Vorig jaar was jij zo goed.

LUDWIG- Het ene jaar is het andere niet.

JOZEF(J)- Ik had zo'n voorgevoel. Als jij vorig jaar tijdens de weekends naar huis kwam, vertelde jij voortdurend over je belevenissen ginds.

LIESBETH- Dat was het eerste jaar, pa. Alles was toen nieuw voor hem.

JOZEF(J)- Jij hebt toch je best gedaan?

LUDWIG- Natuurlijk.

JOZEF(J)- Dan gaat er van vakantie nemen niet veel in huis komen?

LIESBETH- Hij moet toch de nodige rust nemen.

LUDWIG- ... Ik stop ermee.

JOZEF(J)- (Ongelovig) Waarmee?

LUDWIG- Met de universiteit.

JOZEF(J)- Waarom?

LUDWIG- Die rechten hangen mij de keel uit.

JOZEF(J)- Jij wil toch advocaat worden.

LUDWIG- Wou!

JOZEF(J)- (Wat verontwaardigd) Wat zou jij anders gaan doen?

LUDWIG- Gaan werken zoals iedereen.

JOZEF(J)- Met een ransel op de rug?

LUDWIG- Ben ik hier te goed voor?

JOZEF(J)- Ben ik hier te goed voor? Zonder diploma geraak je tegenwoordig nergens nog aan werk!

LIESBETH- Onze Ludwig is wat ontmoedigd, pa.

JOZEF(J)- Dit is geen reden, om dwaasheden te verkopen!

(Miranda verschijnt.)

MIRANDA- Wat is hier aan de hand?... 't Is hier ineens zo stil. Hoe is het geweest, broer?

LIESBETH- Onze Ludwig is niet geslaagd.

MIRANDA- Zo'n slimme kop? Dit komt ervan, als je te veel naar het voetbal kijkt.

JOZEF(J)- Hij heeft ginds niet eens een teevee.

MIRANDA- Alle cafés ginds lokken hiermee de studenten.

JOZEF(J)- Wat weet jij hiervan?

MIRANDA- De broer van Alice Wouters van onze klas zit ook bij onze Ludwig. Zij heeft mij verteld, dat die gasten het WK voetbal bijna iedere dag volgen in een café.

JOZEF(J)- Is dit waar?... Kan jij niet antwoorden?

LUDWIG- Ik had mijn verstand moeten gebruiken. Nu is het te laat.

JOZEF(J)- Dan denken wij hier, dat die mannen ginds volop aan het studeren zijn! En zij zitten in een café!

LIESBETH- Iedereen doet al eens een stommiteit.

JOZEF(J)- Dit is er wel een, die ons veel geld kost!

LUDWIG- Ik ga dit wel terugverdienen.

JOZEF(J)- Hoe zou jij?

LUDWIG- Dit ga ik je zo rap mogelijk weten te vertellen.

JOZEF(J)- Jij gaat naar de tweede zit!

LUDWIG- Dit heeft geen zin! Hiervoor raak ik nooit klaar!

LIESBETH- Wat zou jij dan liever doen?

JOZEF(J)- Liever doen? Hij heeft gekozen voor advocaat! Hij doet hiermee verder!

LUDWIG- Ik wil niet meer!

LIESBETH- Jij doet dit tweede jaar gewoon over. Jij bent daar niet de enige, die niet is geslaagd.

JOZEF(J)- Jij hebt daar toch geen leeglopers van kameraden, die je meelokken naar het café?

LUDWIG- Dat ik niet ben geslaagd, is enkel mijn eigen schuld.

JOZEF(J)- (Lichtjes ironisch) Dit valt nog mee!

LUDWIG- Heel de stad keek naar het WK voetbal.

JOZEF(J)- Is iedereen dan gebuisd?

LIESBETH- Na de vakantie gaat onze Miranda ook naar de universiteit. Onze Ludwig moet haar daar wat wegwijs maken.

JOZEF(J)- Liefst niet de weg naar het café!

MIRANDA- Ik volg Germaanse Filologie. Wij zitten ginds mijlen ver van elkaar.

LIESBETH- Met je broer daar in de buurt, is het voor jou ginds heel wat aangenamer.

MIRANDA- Die moet mij daar toch niet de hele tijd in het oog houden? Ik weet mijn boontjes zelf wel te doppen.

JOZEF(J)- Jullie houden mekaar in het oog!

(Ludwig maakt aanstalten, om de kamer te verlaten.)

LIESBETH- Waar wil jij naartoe?

LUDWIG- Naar mijn kamer.

LIESBETH- Jij bent pas thuis na al die weken. Praat nog even.

LUDWIG- Hiervoor ben ik allerminst in stemming.

LIESBETH- Daarom juist.

LUDWIG- Jullie gaan mij iets proberen aan te praten, wat ik niet meer wil.

JOZEF(J)- Wij geven je wel de nodige tijd, om hiervan te herstellen.

LUDWIG- Dit hoeft niet meer!

JOZEF(J)- Wat ga jij anders beginnen?

LUDWIG- Hierover wil ik nadenken... in mijn eentje.

LIESBETH- Er is geen ramp gebeurd, jongen. Neem nu een fatsoenlijke rustpauze. Nadien spreek jij weer heel anders.

LUDWIG- Moeder, ik ben die rechten beu!

LIESBETH- Nu misschien, maar binnenkort niet meer.

MIRANDA- Maak je maar geen zorgen, moeder. Ik breng grote broer wel weer tot inkeer.

LUDWIG- Ik laat mij door niemand nog iets opdringen!

JOZEF(J)- Hebben wij dit ooit gedaan? Jij hebt destijds zelf mogen kiezen!

BUREAU DIRECTEUR

JOZEF(J)- Kom erin, mevrouw Roels. Welk goed nieuws?

ROELS- Heb jij even tijd?

JOZEF(J)- Voor mijn personeel altijd.

ROELS- Ik wil het even hebben over een nieuw initiatief.

JOZEF(J)- Ik ben benieuwd.

ROELS In de meeste ons omringende scholen zorgt men 's middags voor warme maaltijden.

JOZEF(J)- Niet altijd met succes.

ROELS- Maar zij hebben er. Ook hier bij ons vragen de ouders ernaar.

JOZEF(J)- Dit is het eerste, wat ik hierover hoor.

ROELS- Het is zo!

JOZEF(J)- Onze refter mag worden gezien, maar er is geen keuken.

ROELS- Wij kunnen een overeenkomst afsluiten met een traiteur. Als er een mooie euro te verdienen valt, zeggen die niet neen.

JOZEF(J)- Zelfs met een traiteur kan je niet zonder keuken, mevrouw Roels. Denk maar aan het opwarmen, het verdelen op de borden, het afwassen.

ROELS- Die mogelijkheid hebben wij hier toch.

JOZEF(J)- Waar?

- ROELS- Wij hebben hier een stookplaats.
- JOZEF(J)- Die is nodig voor de verwarming.
- ROELS- Op dit ogenblik is het daar misschien wat krap. Wij zitten daar met een stookketel en een mazouttank.
- JOZEF(J)- Jij gaat die daar toch niet laten verwijderen? De hele school het ganse jaar door zonder vuur zetten?
- ROELS-+ Wij kunnen die mazoutverwarming vervangen door een met gas. Op deze manier komt er een groot deel van de stookruimte vrij. Die kan dan worden ingericht als keuken.
- JOZEF(J)- Mevrouw Roels, die ruimte was vroeger de opslagplaats voor steenkool. Heb jij al eens gezien, hoe die wanden, dat plafond en die vloer eruitzien?
- ROELS- Dit alles kan mooi worden heringericht en gerestaureerd.
- JOZEF(J)- Het herbouwen van de ruimte en het installeren van een grote keuken. Heb jij al eens nagedacht, wat ons dit gaat kosten?
- ROELS- Onze school kan een lening aangaan.
- JOZEF(J)- Wij hebben er al een lopen voor onze nieuwe schoolbus. Dat afleggen duurt nog jaren.
- ROELS- Onze school wordt toch gesubsidieerd.
- JOZEF(J)- Niet voor de aankoop van een autobus en het loon van een chauffeur en een begeleider.
- ROELS- Die herinrichting van dat lokaal gaat echt niet zoveel kosten.
- JOZEF(J)- En die keuken? Mijn schoonouders hebben er onlangs nog een vernieuwd. Weet jij, wat hen dit heeft gekost? Met 15.000 euro zijn zij niet toegekomen. Dat was dan nog geen grote, in een ruimte die niet echt moest worden heringericht.
- ROELS- 15.000 euro. Voor een school is dit toch geen geld.
- JOZEF(J)- Wel voor een school, die al erg in de schulden zit.
- ROELS- Onze school moet toch vooruit.
- JOZEF(J)- In de mate van het mogelijke. Wie gaat daar koken?
- ROELS- Wij vragen een traiteur.
- JOZEF(J)- Gaat die onze leerlingen bedienen? Gaat die de tafels klaarzetten? De afwas doen? De refter na afloop weer netjes in orde brengen? Of gaan wij hiervoor het onderwijzend personeel vragen?

- ROELS- Als andere scholen dit kunnen, mag dit voor ons toch geen probleem zijn.
- JOZEF(J)- Sinds mijn komst hier, hebben wij al heel wat geïnvesteerd.
- ROELS- Wij lopen nog altijd achterop!
- JOZEF(J)- Maar wij zijn bezig aan een mooi inhaalmanoeuvre.
- ROELS- Ter wille van die warme maaltijden laat jij nu heel wat potentiële leerlingen naar de concurrentie gaan.
- JOZEF(J)- Is dit zo?
- ROELS- Natuurlijk! Tegenwoordig eten de ouders 's middags op het werk. Alleen voor de kinderen maken zij 's avonds geen warm eten meer.
- JOZEF(J)- Zelf ben ik blij, dat wij thuis nog eens met zijn allen rond eenzelfde tafel kunnen aanschuiven. Voor mij zijn dit hoogtepunten, mevrouw Roels.
- ROELS- Moderne ouders denken hierover helemaal anders. In de kortste keren ga jij hier een afvaardiging van hen op bezoek krijgen.
- JOZEF(J)- Ik ga er ook eens met de burgemeester over praten. Tenslotte moet hij zijn zegen geven.
- ROELS- Jij probeert toch niet, de verantwoordelijkheid van je af te schuiven?
- JOZEF(J)- Ik respecteer mijn oversten, mevrouw Roels.
- ROELS- Hoe is het met de mieren?
- JOZEF(J)- Jij bedoelt?
- ROELS- Een tijdje geleden was jij bezig in een mierenboekje.
- JOZEF(J)- Jij bedoelt "HET MIERENBOEKJE" van Salzmann? Dat heb ik voorlopig aan de kant gelegd. Wij gaan eerst proberen, ons onderwijs te vernieuwen. Momenteel bestudeer ik Comenius.
- ROELS- Nooit van gehoord. Is dat een nieuwe?
- JOZEF(J)- Hij leefde rond 1650.
- ROELS- Beweert die ook, dat je voor de fouten van de leerlingen, de oorzaken bij de leerkrachten moet gaan zoeken?
- JOZEF(J)- Van Comenius zijn de gevleugelde woorden: "Een school zonder tucht is een molen zonder water."
- ROELS- Voor een windmolen is dit niet zo erg

THUIS

JOZEF(J)- Scheelt er iets?

LIESBETH- ... Ik weet niet.

JOZEF(J)- Jij weet toch, of jij al dan niet iets mankeert?... Jij bent precies wat zenuwachtig.

LIESBETH- Dit zou kunnen.

JOZEF(J)- Voel jij ergens pijn?

LIESBETH- "Mij" mankeert niets.

(Liesbeth blijft wat zenuwachtig rondbewegen.)

JOZEF(J)- Liesbeth, nu gaan jij mij vertellen, wat er aan de hand is.

LIESBETH- Met mij niets.

JOZEF(J)- Met wie dan wel?

LIESBETH- (Vlug) Ik hoor onze Miranda naar beneden komen. Praat eens met haar.

JOZEF(J)- Waarover?

LIESBETH- Praat eens!

(Miranda verschijnt. Ook zij doet wat onwennig. Even observeert Jozef(J) haar.)

JOZEF(J)- Hoe was het aan de universiteit?

MIRANDA- Goed.

JOZEF(J)- Gewoon goed?

MIRANDA- Ja.

JOZEF(J)- En met jou?

MIRANDA- Ook goed.

JOZEF(J)- Ma wil per se, dat ik eens met jou praat.

MIRANDA- Waarover?

JOZEF(J)- Dit weet ik niet. Dit wil zij mij niet vertellen? Jij bent toch niet ziek?

MIRANDA- Neen.

JOZEF(J)- Zo zie jij er ook allerminst uit. Is er iets gebeurd?

Heb jij ma iets verteld?

MIRANDA- Nog niet.

JOZEF(J)- Nog niet? Jij moet haar nog iets vertellen?

(Heel even blijft het stil.)

LIESBETH- Heb jij je was mee naar huis gebracht?

MIRANDA- Ja. Hij ligt op mijn kamer.

LIESBETH- Alles?

(Weer blijft het heel even stil.)

JOZEF(J)- Mag ik nu eindelijk eens vernemen, wat er hier aan de hand is?... Liesbeth?

LIESBETH- Miranda?

MIRANDA- ... Ik ben in verwachting.

JOZEF(J)- Wablief?... Hoe kan dit?

MIRANDA- Een kleine onvoorzichtigheid.

JOZEF(J)- Een kleine?

MIRANDA- Voor hetzelfde geld was er niets aan de hand.

JOZEF(J)- En wie is er medeverantwoordelijk voor die "kleine onvoorzichtigheid"?

MIRANDA- Yves, mijn vriend. Wij kennen mekaar al een tijdje.

JOZEF(J)- En het is nu al prijs?

MIRANDA- Jij moet dit begrijpen, pa.

JOZEF(J)- (Opgewonden) Pa begrijpt er niets van! Pa komt helemaal uit de lucht gevallen! Net als die kleine van jou!

LIESBETH- Het is nu zover, wij moeten haar helpen.

JOZEF(J)- Jij wist dit al langer?

LIESBETH- Ik begon iets te vermoeden.

JOZEF(J)- En jij zegt mij niets? Daarom sliep jij zo slecht de laatste weken?

LIESBETH- Ik wou je er niet mee lastigvallen, voor ik zelf zekerheid had.

JOZEF(J)- Dit is nu eens een verrassing, die kan tellen!... Wat is die Yves voor iemand?

MIRANDA- Een heel toffe.

JOZEF(J)- (Wat ironisch) Dit dacht ik al!

MIRANDA- Hij studeert rechten lijkt onze Ludwig. Zij zitten beiden in hetzelfde jaar.

JOZEF(J)- Onze Ludwig heeft hem jou toch niet aan de hand gedaan?

MIRANDA- Ik ben hem zelf tegen het lijf gelopen.

JOZEF(J)- (Wat ironisch, terwijl hij Miranda bezielt) Tegen het lijf gelopen?

(Plots begeeft Jozef(J) zich tot bij de trap.)

JOZEF(J)- (Roept) Ludwig?

MIRANDA- Onze Ludwig zit er voor niets tussen!

JOZEF(J)- (Wat ironisch) Dit moest er nog aan mankeren! Hij had beter op zijn jongere zus moeten letten!

MIRANDA- Ik ben geen kind meer!

JOZEF(J)- (Wat ironisch) Dit merken wij!

(Ludwig verschijnt.)

LUDWIG- Heb jij mij geroepen?

JOZEF(J)- Wist jij van onze Miranda en die... Yves?

LUDWIG- Ja. Maar ik bemoei mij daar niet mee.

JOZEF(J)- Ook niet nu zij...?

MIRANDA- (Onderbreekt) Onze Ludwig weet nog van niets!

LUDWIG- Is er wat aan de hand?

JOZEF(J)- Binnenkort word jij nonkel!

LUDWIG- Is dit echt?

MIRANDA- (Tot Jozef(J) en Liesbeth) Jullie zijn de eersten, aan wie ik het heb verteld.

JOZEF(J)- En aan Yves?

MIRANDA- Aan hem ook natuurlijk.

JOZEF(J)- Wat zegt hij ervan?

MIRANDA- Hij vindt ook, dat wij pech hebben. Maar hij laat mij niet in de steek.

JOZEF(J)- (Wat ironisch) Dit is heel schoon van hem!

LIESBETH- Wij moeten Yves en zijn ouders hier eens uitnodigen.

JOZEF(J)- Zij zullen ook nogal eens verschieten! 't Is toch geen te chic volk?

LUDWIG- Ik denk niet, dat jij je hoge hoed moet opzetten, pa. Yves zelf is heel eenvoudig. Zijn ouders hebben een apotheek.

JOZEF(J)- (Ietwat ironisch) Dat ook nog?

LIESBETH- Jij moet haar niet plagen, Jozef. Het is nu gebeurd, wij moeten de gevolgen onder ogen zien.

JOZEF(J)- Wat zijn jullie van plan?

MIRANDA- Trouwen zeker?

JOZEF(J)- Midden jullie studies?

MIRANDA- Als jullie ermee akkoord gaan.

JOZEF(J)- Wij kunnen die kleine nog moeilijk terugsturen.

LIESBETH- Kom samen aan tafel. Wij praten daar verder.

JOZEF(J)- Dit zal nodig zijn! (Tot Liesbeth) Ik vraag mij af, hoe jij hier achter bent gekomen; Ongetwijfeld heb jij iets meer dan ik.

BUREAU BURGEMEESTER

MARECHAL- Een nieuwe keuken, mijnheer Balthazar? Waar zou jij die gaan bouwen?

JOZEF(J)- In de huidige stookplaats, mijnheer de burgemeester.

MARECHAL- Is er daar wel plaats?

JOZEF(J)- Wij moeten die stookplaats dan wat herinrichten.

MARECHAL- Als ik mij goed herinner, is die niet zo groot.

JOZEF- Ideaal is zij inderdaad niet.

MARECHAL- Wel dan?

JOZEF(J)- Andere scholen hier in de omgeving voorzien 's middags warme maaltijden. Volgens ons personeel kunnen wij nog moeilijk blijven achteroplopen.

MARECHAL- Volgens je personeel?

JOZEF(J)- Zelf ben ik ook die mening toegedaan. Tegenwoordig eten de ouders 's middags op het werk. Thuis wordt er bijna niet meer gekookt.

MARECHAL- Nog niet zolang geleden hebben wij jullie een nieuwe autobus bezorgd.

JOZEF(J)- Een occasie, mijnheer de burgemeester.

MARECHAL- In ieder geval een erg dure. Met chauffeur en begeleider. Voor onze gemeente zijn dit bijkomende personeelsleden.

JOZEF(J)- Deeltijdse.

MARECHAL- Zij moeten worden betaald. Dan waren er ook nog die moderne kopieermachines en dat boekbindersmateriaal. Dit was alles behalve goedkoop.

JOZEF(J)- Maar noodzakelijk.

MARECHAL- Sinds jij hier directeur bent, lopen de werkingskosten hoog op.

JOZEF(J)- Mijn voorganger deed het blijkbaar rustig aan. Onze school heeft nu een achterstand op te halen.

MARECHAL- Mijn voorganger hier deed het alles behalve rustig aan. Daarom zijn wij nu toe aan ernstige bezuinigingen.

JOZEF(J)- Onze dorpsgenoten zijn erg met de school begaan. Jouw inspanningen voor ons gaan zij erg waarderen.

MARECHAL- Die inspanningen moeten ook financieel haalbaar zijn. De mogelijkheden van de school zelf...?

JOZEF(J)- Die zijn volkomen ontoereikend, mijnheer de burgemeester.

MARECHAL- Alle baten helpen.

JOZEF(J)- Onze school zit heel krap bij kas.

MARECHAL- Hoe doen ze dit dan op andere plaatsen?

JOZEF(J)- Misschien zijn dit rijkere gemeenten. Of misschien durven zij leningen aan.

MARECHAL- Onze gemeente loopt gebukt onder de zware leningen. Die moeten allemaal worden afgelegd. Kan de school hierbij helpen?

JOZEF(J)- Hoe zouden wij?

MARECHAL- De schoolfeesten aan het einde van het schooljaar. Hier is telkens een massa volk. Die verteren goed. Dit breng toch op.

JOZEF(J)- Wij gebruiken dit geld voor de aankoop van bijkomend didactisch materiaal. Wij waren niet van plan, er nog een te organiseren. Dit kost heel wat tijd. Wij kunnen die beter aan wat anders besteden.

MARECHAL- En om eventuele leningen te helpen afleggen? Liefde mag niet van één kant komen.

JOZEF(J)- Onze opvoeding en ons onderwijs zouden moeten primeren.

MARECHAL- Dit kan toch ook met een schoolfeest. En waarom in de winter geen schoolbal?

JOZEF(J)- Voor kinderen van de basisschool?

MARECHAL- Voor hun ouders uiteraard. Als de kinderen met toegangskaarten thuiskomen, duren ouders, grootouders, nonkels en tantes niet anders dan kopen. En als de leerkrachten allemaal op dat bal aanwezig zijn, kunnen de ouders niet anders dan eens langskomen.

JOZEF(J)- Denk jij, dat zo'n schoolbal veel opbrengt? Wij moeten hiervoor een zaal huren, een orkestvragen, tappers en kelners betalen! Onderhoudspersoneel voor voor en na.

MARECHAL- Tappen en de dranken aan de man brengen, kan het onderwijzend personeel toch zelf. En tussen hen zit er misschien wel een aspirant dj... En de zaal voor en na in orde brengen, kan toch geen probleem zijn voor zo'n grote groep. Ik wil die nieuwe keuken met refter wel eens op het schepencollege brengen, om de mening van de anderen hierover te vernemen. Maar enkel als wij voor de afbetaling ervan kunnen rekenen op de daadwerkelijke medewerking van het onderwijzend personeel. Spreek jij hierover je personeel ook maar eens aan.

FEESTZAAL

(Miranda in trouwjurk danst met haar vader. Deze laatste is lichtjes beschonken.)

MIRANDA- Wij gaan even zitten, pa.

JOZEF(J)- Waarom?

MIRANDA- Wij dansen al bijna de hele avond samen. Jij wordt moe.

JOZEF(J)- Ik voel mij fitter dan ooit.

MIRANDA- Dans ook al eens met ma.

JOZEF(J)- Hiervoor heb ik nog jaren de kans. Met jou is dit de allerlaatste avond.

MIRANDA- Ik vertrek niet voorgoed.

JOZEF(J)- (Lichtjes hoopvol) Ben jij van plan, terug te komen?

MIRANDA- Jullie gaan ons geregeld op bezoek krijgen.

JOZEF(J)- Dit is niet meer hetzelfde.

MIRANDA- Destijds ben jij bij jou thuis toch ook vertrokken.

JOZEF(J)- Dat is niet hetzelfde.

MIRANDA- Ik zie geen verschil.

JOZEF(J)- Ma en ik waren...

MIRANDA- ... meer volwassen?

JOZEF(J)- Wij waren er klaar voor.

MIRANDA- Yves en ik weten ook wel, wat wij doen, pa.

JOZEF(J)- (Niet helemaal overtuigd) Ik hoop het... De plechtigheid in de kapel van de universiteitsparochie was prachtig. Die geestelijke was vol lof over jou. Hij leek jou heel goed te kennen.

MIRANDA- Wij hebben mekaar vooraf maar één keer ontmoet. Maar heel even. Bij de regeling van de plechtigheid.

JOZEF(J)- Wat hij over jou vertelde, was raak!

MIRANDA- Waarschijnlijk vertelt hij over iedere bruid hetzelfde.

JOZEF(J)- Het was raak! Heel de kapel zat te snotteren, de hele preek lang. Ma, tante Claudia, tante Yvonne, nichtje Britt. Zelf had ik het ook bijna te pakken.

MIRANDA- Jij hebt toen geregeld je neus gesnoten.

JOZEF(J)- Ik had last van een lichte vallings.

MIRANDA- (Lichtjes plagerig) Alleen tijdens die preek?

JOZEF(J)- Ik ga jou missen, Miranda. Heel erg missen.

MIRANDA- Nu was ik toch ook heel vaak van huis.

JOZEF(J)- Jij was wel aan de universiteit. Maar jij had thuis je kamer, je bureau, je bed, je stoel aan tafel...

MIRANDA- Op die stoel kom ik nog geregeld plaatsnemen.

JOZEF(J)- Hij gaat nu meestal leeg staan. Ik ga mijn ogen hier niet kunnen vanaf houden.

MIRANDA- Dit went, pa.

JOZEF- Dit kan niet.

(Liesbeth en Ludwig verschijnen.)^

LIESBETH- Staan jullie hier nog altijd rond te taffelen? Ik wist niet, dat pa zo graag danste.

LUDWIG- En dan nog met zijn eigen dochter.

JOZEF(J)- Wacht maar. Later doe jij net het zelfde.

LIESBETH- Het wordt stilaan tijd, om naar ons hotel te gaan.

JOZEF(J)- Toch nu nog niet!

LIESBETH- Voor ons allemaal was het een vermoeiende dag.

JOZEF(J)- Voor wij de haan horen kraaien, gaan wij onze Miranda toch niet in de steek laten?

LUDWIG- Hier in de stad hebben ze geen haan.

LIESBETH- Yves zorgt wel voor onze Miranda.

JOZEF(J)- (Ietwat minachtend) Yves! Waar is die held?

LUDWIG- Hij brengt zijn ouders naar het hotel.

JOZEF(J)- Is de apotheker en zijn vrouw al vertrokken?

LIESBETH- Een tijdje geleden al zijn zij toch komen afscheid nemen.

JOZEF(J)- Ik verstond hem niet. Hij had precies wat veel gedronken.

LUDWIG- (Lichtjes plagerig) Zoals jij?

LIESBETH- Wellicht slapen zij al.

JOZEF(J)- Zij hebben vandaag geen dochter verloren. Integendeel, zij hebben er een bij gekregen. En wat voor een! Kon die apotheker niet zelf rijden?

LUDWIG- Jij zag toch, dat hij wat veel had gedronken.

JOZEF(J)- Yves ook.

MIRANDA- Niet meer de laatste uren, pa.

JOZEF(J)- Heb jij dit gecontroleerd? Jij hebt hier de hele tijd samen met mij op de dansvloer gestaan.

MIRANDA- Hij heeft mij beloofd, nuchter te blijven.

JOZEF(J)- (Ietwat minachtend) Hij! Beloofd!

LIESBETH- Onze Ludwig brengt ons nu ook naar ons hotel.

JOZEF(J)- Ik rijd wel zelf.

LIESBETH- Jij hebt gedronken.

JOZEF(J)- Niet meer dan onze Ludwig.

LUDWIG- Jouw hoofd draait volop, van al dat dansen.

JOZEF(J)- (Koppig) Wij vertrekken niet, voor Yves terug is!

MIRANDA- Ik vertel hem wel, dat jullie naar het hotel zijn.

JOZEF(J)- Wij wachten tot hij terug is! Ik moet die kerel nog zoveel goede raad geven.

MIRANDA- Yves weet wel, hoe het moet, pa.

JOZEF(J)- Nu het te laat is!

LUDWIG- Zal ik de wagen voorrijden?

JOZEF(J)- Nu nog niet! Wij laten onze Miranda hier niet alleen!

LIESBETH- Zij is niet alleen.

JOZEF(J)- Ik heb die kerel nog een en ander te vertellen! Mijn enige dochter komen afpakken! Ik vind het verschrikkelijk.

LUDWIG- Pa wordt sentimenteel.

LIESBETH- Van de wijn.

JOZEF(J)- Wat zou het.

MIRANDA- Jij gaat mij niet lang moeten missen, pa. Zondag komen Yves en ik al langs.

JOZEF(J)- (Niet gerustgesteld) Voor hoelang?

MIRANDA- Tot jij ons moe bent. Kom, niet bedroefd zijn op een dag als vandaag.

JOZEF(J)- Hiermee wacht ik tot op onze hotelkamer. Vannacht in bed zal er nogal worden gesnotterd. Ik wacht hiermee, tot het licht uit is. Anders begint ons ma ook. Ma en ik in mekaars armen. En dan maar snotteren.

(Jozef(J) neemt zijn dochter in zijn armen.)

JOZEF(J)- De mooiste bruid, die ik ooit heb gezien. Ik ben haar nu kwijt. Voorgoed.

BUREAU DIRECTEUR

(Jozef(J)-komt zijn bureau binnen., even later gevolgd door zijn secretaresse Sanders.)

JOZEF(J)- (Vriendelijke begroëting) Mijn toegewijde secretaresse!

SANDERS- Mijnheer directeur, tijdens je afwezigheid is er hier bezoek geweest.

JOZEF(J)- Van?

SANDERS- Mijnheer Poelmans.

JOZEF(J)- Ken ik hem?

SANDERS- De vader van een leerling van 3B.

JOZEF(J)- Kurt Poelmans!

SANDERS- Hij kwam in verband met de herverkiezing van het bestuur van ons oudercomité.

JOZEF(J)- Dit is goed nieuws. Ik begon al wat ongerust te worden, dat er zich geen nieuwe kandidaten gingen melden.

SANDERS- Die ongerustheid was dan ongegrond. Mijnheer Poelmans heeft ons een lijst bezorgd van 12 kandidaten.

JOZEF(J)- 12?

SANDERS- Ze ligt hier op je bureau.

(Jozef(J) raadpleegt het lijstje.)

SANDERS- Het zijn stuk voor stuk bewoners van de nieuwe wijk.

JOZEF(J)- De Nieuwstraat?

SANDERS- Inderdaad. En dat niet alleen. Allemaal zijn zij familieleden, geburen of goede kennissen van mijnheer Poelmans.

JOZEF(J)- Is hier iets verkeerd aan?

SANDERS- Snap jij dit niet? Zij willen het voor het zeggen hebben in ons oudercomité.

JOZEF(J)- Waarom?

SANDERS- Dit weet ik niet. Wellicht omdat zij niet tevreden zijn.

JOZEF(J)- Waarover?

SANDERS- Over de huidige gang van zaken.

JOZEF(J)- Alles verloopt er toch prima.

- SANDERS- Misschien niet voor iedereen. Zijn er geen problemen geweest de laatste tijd?
- JOZEF(J)- Niet dat ik weet. Na iedere vergadering gaan wij samen iets drinken. Nooit heb ik hier een verkeerd woord gehoord.
- SANDERS- Mevrouw Roels woont ook in die wijk.
- JOZEF(J)- Onze syndicale afgevaardigde?
- SANDERS- Jouw concurrente bij de directeursverkiezing destijds.
- JOZEF(J)- Dit is al een eeuwigheid geleden.
- SANDERS- Misschien heeft zij het nog altijd niet verteerd.
- JOZEF(J)- Onlangs heeft zij mij voorgesteld, het leraarslokaal te laten vernieuwen.
- SANDERS- Jij bent hier niet op ingegaan?
- JOZEF(J)- Hiervoor hebben wij momenteel niet het nodige geld. Er zijn andere prioriteiten.
- SANDERS- Haar schoonbroer heeft een meubelzaak. Hij wil die verbouwen. Daarom zijn er nu volop koopjes.
- JOZEF(J)- Zij wist een koelkast, een buffet, een keukenkast, zeteltjes en tafeltjes aan een schappelijke prijs.
- SANDERS- Jij hebt niet gevraagd waar?
- JOZEF(J)- Uiteraard niet.
- SANDERS- Zij heeft jou daar naartoe willen sturen.
- JOZEF(J)- Jij denkt, dat dit nu haar reactie is?
- SANDERS- Dat Poelmans ineens verschijnt met een lijst van 12 kandidaten, allemaal goede kennissen van hem, is toch niet normaal.
- JOZEF(J)- Mevrouw Roels kent Poelmans goed?
- SANDERS- Zij zijn neef en nicht van elkaar.
- JOZEF(J)- Weet jij dit zeker?
- SANDERS- Heel zeker!
- JOZEF(J)- Wij mogen niet te vlug overal verkeerde bedoelingen in zien.
- SANDERS- Als ik jou was, zou ik toch maar voorzichtig zijn.
- JOZEF(J)- Met bestuur van het oudercomité moet door de voltallige vergadering worden verkozen.

SANDERS- Met 12 zekere stemmen zijn Poelmans en co aardig op weg, om daar een belangrijke rol te gaan spelen. Misschien wel de leiding over te nemen.

JOZEF(J)- Laten wij hopen, dat wij ons vergissen.

KLINIEK

(Jozef(J) en Liesbeth staan te wachten op de gang.)

JOZEF(J)- Gaat dat daarbinnen nog lang duren?

LIESBETH- Ik had je toch gevraagd, te wachten tot ze ons thuis kwamen roepen.

JOZEF(J)- Kan jij het daar nog langer uithouden? Wij wisten, dat onze dochter hier lag af te zien in het kraambed. En wij intussen thuis met onze duimen zitten te draaien?

LIESBETH- Wat kunnen wij hier meer doen? Wees eens wat rustiger, Jozef.

JOZEF(J)- (Opgewonden) Ik ben rustig!

LIESBETH- Van thuis tot hier heb ik je wel tien keer moeten vragen, wat voorzichtiger te rijden.

JOZEF(J)- Je eigen vrouw naast je in de wagen...!

LIESBETH- Zonder mij hing jij nu wellicht ergens tegen een boom.

JOZEF(J)- Waarom mogen wij nu niet bij onze eigen dochter?

LIESBETH- Omdat de bevalling nog niet helemaal achter de rug is.

JOZEF(J)- Yves mag er toch bij. Waarom hij wel, en wij niet?

LIESBETH- De dokters moeten hun werk kunnen doen, zonder door ons te worden gestoord.

JOZEF(J)- Ik was niet van plan, daarbinnen in de weg te gaan lopen.

LIESBETH- Dokters worden niet graag op de vingers gekeken.

JOZEF(J)- "Neem maar plaats in de wachtzaal," zeiden zij! Dat zie je van hier! In de gang bij de deur ja! Wij moeten onmiddellijk naar binnen kunnen, als er iets misloopt.

LIESBETH- Er loopt niets mis.

JOZEF(J)- Hoor jij onze Miranda daar niet afzien?

LIESBETH- Die kleine komt niet vanzelf. Onze Miranda werkt mee.

JOZEF(J)- Zij ziet erg af!

LIESBETH- Dit heb ik ook meegemaakt. Zelfs twee keer. Ga daar toch niet mèt je oor tegen de deur staan luisteren! Wat gaan de dokters van ons denken?

JOZEF(J)- Zij zien ons niet, zij zijn daarbinnen. Die schone Yves kon ons toch wel iets komen zeggen!

LIESBETH- Hij moet zijn vrouw bijstaan.

JOZEF(J)- (Wat schamper) Ik wil hem bezig zien!

LIESBETH- Jij durfde destijds zelfs ~~niet~~ kijken.

JOZEF(J)- Er stond toen al volk genoeg rond je.

LIESBETH- Daarom juist mogen wij nu niet binnen.

JOZEF(J)- Ik sta hier te zweten in het putje van de winter. En die kraag van mijn hemd...!

LIESBETH- Wat is daar mis mee?

JOZEF(J)- 't Is precies, of ze mij aan het ophangen zijn. (Opge-
wonden) Hoor jij onze Miranda niet?

LIESBETH- (Rustig) Jawel.

JOZEF(J)- Ik moet naar binnen!

LIESBETH- Jij blijft hier! Wat gaan ze wel van ons denken?

JOZEF(J)- Dit interesseert mij niet!

(Ergens in de verte luiden klokken.)

JOZEF(J)- Klokkengelui!

LIESBETH- De klokken van de Sint Sulpitiuskerk. Zij nodigen uit voor de middernachtmis.

JOZEF(J)- Kerstmis!

LIESBETH- Ons kleinkind is een kerstkind.

JOZEF(J)- Wij noemen het Noël!

LIESBETH- Of Noëlla. Wij hebben niets te noemen. Hiervoor is het aan Miranda en Yves.

JOZEF(J)- (Wat koppig) Wij noemen het Noël!

(Geschrei van een pasgeborene)

JOZEF(J)- 't Is zover!

LIESBETH- Wacht tot zij ons komen roepen!

JOZEF(J)- Nu lopen wij toch niet meer in de weg!

LIESBETH- Wij wachten!

JOZEF(J)- Is er hier nergens een stoel, of een zitbank?

LIESBETH- Jij bent lijkbleek... en drijfnat!

JOZEF(J)- Ik zak bijna door mijn knieën. Ik zou best een borrel kunnen gebruiken.

(De chirurg verschijnt.)

CHIRURG- Alles is oké!

JOZEF(J)- Mogen wij naar binnen?

CHIRURG- Nog even wachten. De kleine en de moeder moeten nog worden gewassen en verzorgd. De verpleegsters zijn nog volop bezig.

LIESBETH- Hoe is het verlopen, dokter?

CHIRURG- Nogal vlot. Ik heb wel heel eventjes moeten knippen. Ik kom dadelijk terug, (lichtjes komisch) om de aangerichte schade wat te herstellen.

LIESBETH- Is het een meisje?

CHIRURG- Ja.

LIESBETH- Ik dacht het.

JOZEF(J)- Noëlla!

CHIRURG- Het is een wolk van een kind.

JOZEF(J)- Had jij anders verwacht van "mijn" kleinkind?

DERDE DEEL

BUREAU DIRECTEUR

ROELS Ik kom eens langs in verband met die staking van morgen.

JOZEF(J)- Wij doen niet mee.

ROELS- Wij zijn van gedachte veranderd.

JOZEF(J)- Vorige week heeft het voltallig personeel beslist, niet mee te doen.

ROELS- Dat was vorige week.

JOZEF(J)- De school heeft de ouders hiervan op de hoogte gebracht.

ROELS- Intussen zijn er nieuwe elementen opgedoken.

JOZEF(J)- Welke?

ROELS- Te veel om op te noemen.

JOZEF(J)- (Aandringend) Welke?

ROELS- Dit doet niets ter zake. Wij zijn ervan overtuigd, dat staken noodzakelijk is.

JOZEF(J)- Morgen al? Dit kan niet meer!

ROELS- De vakbonden hebben ons een modelbrief voor de ouders bezorgd. Jij moet die enkel nog kopiëren, en vanavond aan al onze leerlingen meegeven.

JOZEF(J)- En als zij die thuis vergeten af te geven?

ROELS- Dan is dit toch niet onze schuld.

JOZEF(J)- Als die kinderen hier dan morgenvroeg voor een gesloten schoolpoort staan?

ROELS- Dit is een probleem voor de inrichtende macht.

JOZEF(J)- Het gemeentebestuur, dat ons hier allemaal aan een job heeft geholpen!

ROELS- Jij redeneert nog ouderwets.

JOZEF(J)- Ik heb nog een geweten, mevrouw Roels. Als er hier ook maar één kind iets aan de hand krijgt door mijn schuld of nalatigheid, vergeef ik mijzelf dit nooit!

ROELS- En toch staken wij morgen.

JOZEF(J)- Zonder mij!

ROELS- Je personeel gaat je dit niet in dank afnemen.

JOZEF(J)- Dit is dan jammer.

ROELS- Jij zorgt dus vandaag nog voor die mededeling aan de ouders?

JOZEF(J)- Omdat ik niet anders kan!

ROELS- Ik breng meteen de collega's hiervan op de hoogte.

(Roels vertrekt. Jozef(J) begeeft zich meteen naar de deur van het secretariaat.)

JOZEF(J)- Mevrouw Sanders?

(Sanders verschijnt.)

JOZEF(J)- Moet je nu horen! Ons personeel staakt morgen toch!

SANDERS- (Blijkbaar niet erg verrast) Toch?

JOZEF(J)- Heb jij hierover iets opgevangen?

SANDERS- In de leraarskamer was er daarstraks een nogal levendige discussie.

JOZEF(J)- En jij vertelt mij dit niet?

SANDERS- Ik hoopte, dat die kuur zou overwaaien. Ik wou je niet nodeloos opgerust maken.

JOZEF(J)- Er moet nog een mededeling worden opgesteld voor de ouders. Kan jij hier meteen werk van maken?

SANDERS- Natuurlijk.

JOZEF(J)- Jij hebt hun discussie dus gehoord?

SANDERS- Gedeeltelijk.

JOZEF(J)- Welke redenen gaven zij aan, om te staken?

SANDERS- Die waren heel divers. Mevrouw Francken vond geen kinderopvang voor haar zoontje. De vrouw van mijnheer Schepmans staakt ook. Als hij nu ook staakt, kunnen zij samen gaan winkelen en een terrasje doen. De dochter van mijnheer Van der Meulen is nog op zoek naar een plaats als onderwijzeres. Als hij staakt, maakt dit een goede indruk op de vakbond. Misschien doet die dan ook iets voor zijn dochter. En mijnheer Rodiers wil gaan surfen.

JOZEF(J)- Kan hij dit niet op een andere dag?

SANDERS- Naar zijn zeggen is het in het weekend te druk op het meer. Morgen is hij daar bijna alleen.

JOZEF(J)- Mooie redenen om te staken!

SANDERS- Van het ogenblik dat er enkelen gingen staken, waren er meteen een aantal meelopers... Heb jij mevrouw Roels aangesproken over dat nieuwe bestuur van ons oudercomité?

JOZEF(J)- Ik heb er niet aan gedacht. Er is toch niets meer aan te doen. Die van de Nieuwstraat hebben het daar nu voor het zeggen. Ter wille van de lieve vrede, houden wij best onze mond.

THUIS

LIESBETH- De laatste tijd ben jij precies wat zenuwachtig, Ludwig.

JOZEF(J)- Dit zijn wij van jou niet gewoon.

LIESBETH- Scheelt er wat?

LUDWIG- Wat zou er schelen?

JOZEF(J)- (Lichtjes geamuseerd) Advocaten zitten soms met de zwaarste dingen in hun hoofd.

LUDWIG- Hierover kan ik niet meespreken.

JOZEF(J)- (Lichtjes geamuseerd) Beroepsgeheim?

LUDWIG- Om iets te verbergen, moet je eerst iets hebben.

JOZEF(J)- Ik snap het niet.

LUDWIG- Wat zou ik te verbergen hebben?... Mijn kamer hierboven, is die nog altijd vrij?

LIESBETH- De kamers van onze beide kinderen hebben wij onaangeroerd gelaten.

JOZEF(J)- (Lichtjes geamuseerd) Voor het geval zij ooit willen terugkeren.

LUDWIG- Dan is het nu zover.

LIESBETH- Wat is er aan de hand?

LUDWIG- Ik ga de huur van mijn bureau opzeggen.

JOZEF- Waarom?

LUDWIG- Omdat er geen klanten komen.

- JOZEF(J)- Dat jij aanvankelijk nog naam moet maken, is toch normaal. De klanten zaten nog niet op jou te wachten.
- LUDWIG- Dit klopt. Ik zit daar dag na dag op een belgerinkel, een telefoontje of een mail te wachten. Maar niets!
- JOZEF(J)- Dat komt wel.
- LUDWIG- Wanneer?
- JOZEF(J)- Zodra ze je kennen.
- LUDWIG- Hoe zouden zij? Denk jij, dat er iemand oog heeft voor die koperen plaat tegen mijn voorgevel? Of voor die advertenties hier en daar?
- JOZEF(J)- Ze leren je wel kennen op de rechtbank.
- LUDWIG- Die daar mogen pleiten, zijn altijd dezelfde.
- LIESBETH- Jij komt daar toch ook geregeld.
- LUDWIG- Af en toe, in de hoop er klanten te ontmoeten.
- LIESBETH- Dit lukt niet zo best?
- LUDWIG- Helemaal niet.
- JOZEF(J)- Dan heb jij maar weinig inkomen?
- LUDWIG- Zeg maar: "Zo goed als geen."
- JOZEF(J)- Hoe betaal jij dan de huur?
- LUDWIG- Ik kan het niet meer.
- LIESBETH- En je eten?
- LUDWIG- Als je niet werkt, krijg je ook niet veel honger.
- JOZEF(J)- Jij hebt een mooi bureau, in het centrum van een grote stad. Nu was ik ervan overtuigd, dat jij was gelanceerd.
- LUDWIG- Ik heb een modern bureau, ik ben goed geïnstalleerd en gedocumenteerd. Maar niemand weet dit.
- JOZEF(J)- Wat meer reclame maken!
- LUDWIG- Niemand leest die, pa. Ik heb dit milieu onderschat.
- JOZEF(J)- Jij bedoelt?
- LUDWIG- Al die grote firma's en ondernemingen hebben hun eigen advocaten. En wie iets ernstigs aan de hand heeft, gaat naar een gerenomeerd advocaat.

- LIESBETH- Zoveel mensen hebben iets aan de hand, en moeten voor het gerecht verschijnen.
- LUDWIG- Verkeersovertrredingen en ongevallen? Hiervoor vraagt er niemand een advocaat. Trouwens, wat valt er aan zo'n klanten te verdienen?
- JOZEF(J)- Jij moet het niet zo rap opgeven. Elk beroep heeft zijn moeilijkheden bij de start.
- LUDWIG- Heel wat collega's komen uit een advocatenfamilie. Zij worden mee ingeschakeld.
- LIESBETH- De moed niet verliezen, jongen.
- LUDWIG- Ik hou ermee op, ma. Ik kom terug naar huis.
- JOZEF(J)- Hoe ga jij dan aan de kost geraken?
- LUDWIG- Geraak ik daar nu aan? Ik heb verkeerd gekocht.
- LIESBETH- Jij bedoelt?
- LUDWIG- Te hoog gemikt.
- JOZEF(J)- Jij hebt toch nog geen stommiteiten gedaan? Jij hebt de huur van je bureau nog niet opgezegd?
- LUDWIG- Ik wou eerst weten, of ik hier nog welkom ben.
- LIESBETH- Natuurlijk. Maar...
- JOZEF(J)- Jij doet voort als advocaat!
- LUDWIG- Ga jij mij aan klanten helpen?
- JOZEF(J)- Ma en ik schieten je wel voor, tot jij op koers bent.
- LUDWIG- Ik kan jullie nooit terugbetalen!
- LIESBETH- Moet dit?
- LUDWIG- Voor mij wel!
- LIESBETH- Waar kan jij met je diploma zoal terecht?
- JOZEF(J)- Onze Ludwig doet verder! Wat is mij dat nu! Advocaten lijden toch geen armoede!
- LUDWIG- Zij die werk hebben niet.
- JOZEF(J)- Dus helpen wij jou aan werk!
- LUDWIG- Hoe zou jij?
- JOZEF(J)- Zo-even heb jij zelf het antwoord gegeven. Probeer je ergens in te werken. Er bestaan toch advocatencollectieven.

LUDWIG- Raak jij daar binnen?

JOZEF(J)- Ik moet daar niet binnen zijn! Jij moet daar binnen geraken! Als jij hiermee akkoord bent, solliciteer ik wel eens in jouw plaats.

LUDWIG- Ben jij gek?

JOZEF(J)- Ik heb liever, dat jij het zelf doet. Er zijn toch vakgebieden, waarin jij je goed voelt. Tracht je hierin echt te specialiseren binnen zo'n collectief.

LUDWIG- Ik ben nooit een groepsmens geweest.

LIESBETH- Jij bent wel sociaal.

JOZEF(J)- Jij bedoelt, dat jij nooit een haantje de voorste bent geweest? Moet dit?

LIESBETH- Wie onderhoudt er momenteel je bureau en je appartement?

LUDWIG- Mijn poetsvrouw heb ik moeten afzeggen. Momenteel poets ik zelf wat.

LIESBETH- Ik zie je al bezig. Voortaan kom ik iedere zaterdagvoormiddag bij jou langs om wat te poetsen.

LUDWIG- Dit wil ik niet!

LIESBETH- Toch doe ik het. Dan kan ik intussen ervoor zorgen, dat je koelkast wat gevuld raakt.

LUDWIG- Nog iets?

JOZEF(J)- Ik doe navraag, welke collectieven een bijkomende advocaat kunnen gebruiken.

LUDWIG- Moet jij dit doen?

JOZEF(J)- Ik zoek de mogelijkheden, jij het contact. Zelfs wie in een collectief werkt, kan er nog altijd een persoonlijk bureau op nahouden. Zijn er nog problemen?

BUREAU DIRECTEUR

JOZEF(J)- Kom erin, collega! Welk goed nieuws?

ROELS- Groot nieuws! Tijdens de gesprekken in de leraarskamer hebben wij vastgesteld, dat wij iedere week te lang werken.

JOZEF(J)- Is dit zo?

ROELS- Heel zeker! Wij hebben toch de 26-uren-week?

JOZEF(J)- Dit klopt.

- ROELS- In werkelijkheid presteren wij er wekelijks 26 en een half! 5 voormiddagen van 3 uur en 10 minuten. En 4 namiddagen van 2 uur en 40 minuten. Samen is dit wekelijks 26 uren en 30 minuten! Reken maar eens na!
- JOZEF(J)- Als jullie dit met zijn allen hebben uitgerekend, zal dit wel kloppen.
- ROELS- Voor 26 uren worden betaald, en 26 en een half moeten presteren! Dit kan toch niet!
- JOZEF(J)- Vergeleken met de meeste andere beroepen, is 26 en een half uur niet zoveel.
- ROELS- 26 is 26!
- JOZEF(J)- Bovendien zijn hier de speeltijden inbegrepen. En de uren gegeven door vakleraren, zoals lichamelijke opvoeding, godsdienst, zedenleer, en muzische vorming.
- ROELS- Tijdens deze lessen zijn wij ook in de school aanwezig.
- JOZEF(J)- Mag ik eerlijk zijn, collega? Tijdens deze uren zie ik de dames naar de supermarkt gaan, en de heren naar de bank, het ziekenfonds of de krantenwinkel. Sommigen gaan zelfs vroeger naar huis.
- ROELS- Lang niet allemaal!
- JOZEF(J)- Dit klopt! Gelukkig zijn er ook hier in deze school nog een aantal ernstige leerkrachten, die nog iets inzitten met hun leerlingen.
- ROELS- Als jij dan toch onze werkuren telt, moet je de uren thuis besteed aan voorbereidingen en correctiewerk ook meerekenen. Dit zijn er heel wat!
- JOZEF(J)- Mevrouw Roels, die 26 en een half uur waarover jij het hebt, zijn de lesuren die de leerlingen krijgen. Dit zijn er inderdaad iets meer dan het gevraagde minimum. Maar elke voltijdse leerkracht heeft maar 26 lesuren. Hiervan ben ik zeker.
- ROELS- Onze school werkt wekelijks een half uur te veel!
- JOZEF(J)- Wat wil jij nu?
- ROELS- "Wij" willen, dat er dit 26 worden zoals overal elders. Anders zou de school wel eens problemen kunnen krijgen.
- JOZEF(J)- In de aanloop naar volgend schooljaar gaan wij die zaken eens bekijken.
- ROELS- Waarom wachten tot volgend schooljaar?
- JOZEF(J)- Omdat voor dit schooljaar alles is geregeld en medegegeeld aan de ouders, de inrichtende macht en het ministerie.

- ROELS- Met een simpele mededeling aan de betrokken instanties is dit rechtgetrokken.
- JOZEF(J)- Wij moeten ook rekening houden met het leerlingenvervoer, de kinderopvang, de politie en de gemachtigde opzichters, de inspectie en noem maar op. Alle uurroosters moeten worden aangepast.
- ROELS- Dit is toch een kleine moeite.
- JOZEF(J)- Zoiets verander je niet van vandaag op morgen.
- ROELS- Aan het einde van de maand dan? Of in het ergste geval aan het einde van dit trimester?
- JOZEF(J)- Als het Ministerie van Onderwijs vraagt, dat wij 26 uren werken, dan gaan wij niet heiliger zijn dan de paus.
- ROELS- Ik ga dit meteen aan de collega's mededelen.
- JOZEF(J)- Laten wij er dan wel voor zorgen, dat er die 26 uren nog iets gebeurt wat echt de moeite waard is.

BUREAU BURGEMEESTER

- MARECHAL- Hoe is het op school, mijnheer Balthazar?
- JOZEF(J)- Dat gaat, mijnheer de burgemeester.
- MARECHAL- Dit klinkt maar zo en zo.
- JOZEF(J)- Iedere dag heeft zijn goede en minder goede momenten. Mij hoor je niet klagen.
- MARECHAL- Op school geen tekort aan iets?
- JOZEF(J)- Verder moderniseren kan nog altijd. Maar wij hebben al zoveel gekregen de laatste tijd.
- MARECHAL- Een autobus met chauffeur, een nieuwe keuken, een vernieuwde refter.
- JOZEF(J)- Moderne meubelen en vernieuwd materiaal.
- MARECHAL- Met die steeds verdergaande digitalisering was dit nodig. Momenteel zijn er dus geen echte problemen?
- JOZEF(J)- Altijd vind je mensen, voor wie de vernieuwing nog niet ver genoeg gaat. Wij moeten ook de middelen hiertoe hebben. Onlangs wou er wel iemand onze turnzaal laten vervangen door een moderne sporthal. Ik heb hem vriendelijk gevraagd, of hij wist wat dit kostte.
- MARECHAL- Een moderne sporthal? Die zou dan ook 's avonds kunnen worden gebruikt door onze sportverenigingen.

JOZEF(J)- Hoe lang gaat die dan mee, mijnheer de burgemeester?
Niet alle sportverenigingen hebben evenveel discipline.

MARECHAL- Een reglement opstellen!

JOZEF(J)- Gaan alle verenigingen dit respecteren?

MARECHAL- Over zo'n sporthal valt nog na te denken... Mijnheer Balthazar, binnenkort zijn wij weer toe aan de gemeenteraadsverkiezingen.

JOZEF(J)- Ongetwijfeld een drukke periode voor jou.

MARECHAL- Ook een belangrijk moment voor jou! Niet alle partijen zijn het gemeentelijk onderwijs even genegen. Zo-even hebben wij opgesomd, wat er bij jullie op school de laatste jaren allemaal is veranderd. Niet met elk gemeentebestuur had dit gekund.

JOZEF(J)- Wij zijn jullie hiervoor erg dankbaar.

MARECHAL- Bovendien hebben wij jou hier destijds aan een mooie betrekking geholpen. Misschien kan jij nu ook eens iets voor ons doen?

JOZEF(J)- (Meteen op zijn hoede) Als dit mogelijk is.

MARECHAL- Onze partij is nog altijd op zoek naar een paar waardevolle kandidaten voor onze lijst. Heb jij nooit gedacht, aan een politiek mandaat? Dit kan gemakkelijk worden gecombineerd met je huidige job.

JOZEF(J)- Hiervoor heb ik niet de minste ambitie, mijnheer de burgemeester.

MARECHAL- Ook niet als jij hiermee voor één keer eens iets voor "ons" kan doen? Iets terugdoen, voor hetgeen wij allemaal voor jou hebben gedaan?

JOZEF(J)- Naar mijn overtuiging moet een schooldirecteur politiek neutraal blijven. Hij moet met de mensen van alle partijen kunnen omgaan.

MARECHAL- Dit kan toch.

JOZEF(J)- Niet als je openlijk uitkomt voor één bepaalde politieke kleur.

MARECHAL- Onze partij staat jou niet aan?

JOZEF(J)- Ik heb geen echte politieke voorkeur, mijnheer de burgemeester.

MARECHAL- Moet ik hieruit afleiden, dat jij altijd blanco stemt?

JOZEF(J)- In iedere partij zit er iets goeds. Allemaal staan ze voor iets nuttigs en waardevols.

MARECHAL- Onze idealen zeggen jou niet veel?

JOZEF(J)- Jawel, mijnheer de burgemeester. Maar aan politiek was ik nooit echt geïnteresseerd. Ik heb er ten andere de tijd niet voor.

MARECHAL- Zoveel tijd kruipt daarin niet in, tenminste niet voor een gewoon raadslid.

JOZEF(J)- Wat ik doe, wil ik goed doen. Met hart en ziel.

MARECHAL- Zo iemand hebben wij juist nodig. Jij bent een ideale kandidaat. Heel onze gemeente kent jou. Heel wat mensen hebben geregeld met jou contact. Jij gaat veel stemmen behalen.

JOZEF(J)- Mag iemand van het gemeentepersoneel wel kandidaat zijn?

MARECHAL- Waarom niet?

JOZEF(J)- Ik meende ooit te hebben gehoord, dat die niet kunnen zetelen in de gemeenteraad.

MARECHAL- In ieder geval kunnen zij kandidaat zijn! Of zij al dan niet kunnen zetelen, wil ik eens natrekken.

JOZEF(J)- Bespaar je de moeite, mijnheer de burgemeester. Ik kan jullie echt niet helpen.

MARECHAL- Zelf reken jij wel voortdurend op ons?

JOZEF(J)- Sorry.

MARECHAL- Ik zal dit onthouden!

THUIS

JOZEF(J)- Hoe gaat het in het collectief?

LUDWIG- Het is er erg druk.

JOZEF(J)- En in je eigen kantoor?

LUDWIG- Ook daar mag ik niet klagen.

JOZEF(J)- Maar goed, dat jij destijds naar mij hebt geluisterd.

LIESBETH- Onze Ludwig was toen ongeduldig. Meer was er niet aan de hand.

LUDWIG- Als jullie 's avonds nog eens op bezoek willen komen, verwittig mij dan vooraf.

LIESBETH- Ben jij nog zo weinig thuis?

LUDWIG- ... Ik heb nog een tweede adres.

JOZEF(J)- Jij gaat toch niet uitbreiden?

LUDWIG- Ik heb een vriendin.

LIESBETH- (Aangenaam verrast) Is het zover?

JOZEF(J)- Jij zit geregeld bij haar?

LUDWIG- Zij woont alleen.

LIESBETH- Proficiat!

JOZEF(J)- Wat is zij voor iemand?

LUDWIG- Zij is apothekersassistente.

JOZEF(J)- Kennen wij haar?

LUDWIG- Neen.

LIESBETH- Ken jij haar al lang?

LUDWIG- Enkele maanden.

JOZEF(J)- En jij zei ons niets?

LIESBETH- Breng haar eens mee.

JOZEF(J)- Wij zijn erg benieuwd.

LIESBETH- Hoe heet zij?

LUDWIG- Caroline.

JOZEF(J)- Van een verassing gesproken! Jullie denken dan nog lang niet aan trouwen?

LIESBETH- Zij kennen mekaar pas.

LUDWIG- Wij moeten eerst een oplossing vinden voor haar dochtertje.

JOZEF- Haar dochtertje?

LUDWIG- Caroline heeft een dochtertje van anderhalf jaar.

JOZEF(J)- Toch niet van jou?

LUDWIG- Uit een vorige relatie.

JOZEF(J)- Zij was al eens getrouwd?

LUDWIG- Zij woonde samen met een vriend. Die liet haar in de steek, toen zij zwanger werd.

JOZEF(J)- Jij beseft niet, wat jij je op de hals haalt!

LUDWIG- Wat is er verkeerd, aan een vrouw, die al eens eerder een relatie heeft gehad.

JOZEF(J)- Die ex komt misschien terug!

LUDWIG- Hij heeft al lang iemand anders.

JOZEF- Dit wil niets zeggen! De kranten staan dagelijks vol met misdaden binnen uiteengevallen relaties!

LIESBETH- Hoe heb jij haar leren kennen?

LUDWIG- Toen haar dochttertje moest worden geboren, kwam Caroline bij mij om raad.

LIESBETH- Juridische?

LUDWIG- Uiteraard.

JOZEF(J)- (Wat ironisch) Jij hebt haar schitterend geholpen!

LUDWIG- Dit is mijn taak.

JOZEF(J)- Niet op deze manier!

LUDWIG- Nadien zijn wij mekaar meer dan een jaar uit het oog verloren. Tot voor kort.

LIESBETH- Jij houdt echt van haar?

LUDWIG- Wat een vraag!

JOZEF(J)- (Twijfelt erg) En zij van jou?

LUDWIG- Natuurlijk! Zij is een lieve, verstandige vrouw. Als die vriend van haar eerlijk was geweest, had Caroline nooit iets aan de hand gekregen.

JOZEF(J)- Waar er twee kijven, hebben er twee ongelijk!

LUDWIG- Niet altijd!

JOZEF(J)- Zij is je een rad voor de ogen aan het draaien!

LUDWIG- Absoluut niet!

JOZEF(J)- Zij zit ernstig in de problemen, en probeert hier uit te geraken! Jij bent hiervoor de oplossing!

LUDWIG- Jij beoordeelt haar volledig verkeerd!

LIESBETH- Mag zij haar dochttertje behouden?

LUDWIG- Om dit te bekomen, kwam zij destijds bij mij om raad.

- JOZEF(J)- Jij gaat die kleine toch niet erkennen?
- LUDWIG- Waarom niet?
- JOZEF(J)- Als het dan misloopt tussen die Caroline en jou, ben jij de dupe!
- LUDWIG- Ook met iemand die nog geen vorige relatie heeft gehad, kan het mislopen.
- JOZEF(J)- Dan zijn er geen kinderen!
- LUDWIG- Caroline en ik hebben dit allemaal grondig bestudeerd en besproken. Wij weten beiden, waar wij aan toe zijn.
- JOZEF(J)- Zoiets weet je nooit vooraf! In zo'n zaken kan jij niet voorzichtig genoeg zijn!
- LIESBETH- Onze Ludwig weet, wat hij doet, pa.
- JOZEF(J)- Zij is al eens mislukt!
- LUDWIG- En dan? Ik begrijp jullie bezorgdheid. Maar wij leven niet meer in jouw tijd. Wij zijn nu een generatie verder.
- JOZEF(J)- (Ietwat schamper) Wij kunnen niet meer volgen.
- LUDWIG- Relaties komen nu heel anders tot stand. Begrijp dit eens!
- JOZEF(J)- Mooie relaties! Dagelijks staan de kranten er vol van.
- LIESBETH- Ludwig brengt Caroline wel eens mee. Dan kunnen wij met haar kennis maken. En met haar dochtertje. Ongetwijfeld valt dit mee.
- JOZEF(J)- (Sceptisch) Denk jij?
- LIESBETH- Zelfs jij gaat ervan verschieten.

BUREAU DIRECTEUR

- SANDERS- Ik kom voor die toetsen.
- JOZEF(J)- Toetsen?
- SANDERS- Vandaag moest ik die typen voor jou.
- JOZEF(J)- Ik moet er nog aan beginnen.
- SANDERS- Die waren toch voor morgen?
- JOZEF(J)- Morgenvroeg moet ik die inderdaad afnemen. Maar ze gunnen mij hier geen tijd, om ze op te stellen.

SANDERS- Jij ziet er vermoeid uit.

JOZEF(J)- Dit ben ik ook. Ze houden mij hier bezig van de vroege morgen tot de late avond. Maar voor mijn eigen taken ontbreekt mij de tijd.

SANDERS- Die vergaderingen?

JOZEF(J)- Deze week ben ik hiervoor drie avonden op pad geweest. Overdag is het bijna niet anders.

SANDERS- Hoe is het nu, met die verkeersherinrichting in het centrum?

JOZEF(J)- Bijna een ganse dag heeft die vergadering geduurd. Ik vraag mij af, waarom alle schooldirecties hierop moesten aanwezig zijn. Wij hadden er toch niets in te brengen. De verkeersdienst en de politie hadden hun plannen al lang klaar.

SANDERS- En gisteren dat jongetje met die gebroken pols.

JOZEF(J)- Bijna een ganse dag heb ik doorgebracht in het hospitaal. Ik kon dat kind van 7 jaar daar toch niet alleen laten.

SANDERS- Ik heb geprobeerd de ouders te bellen, maar die waren niet bereikbaar.

JOZEF(J)- De dokters al evenmin. Allemaal zaten zij met een overvolle agenda.

SANDERS- Ik heb het je nog niet willen vertellen, maar de gemeentelijke sportdienst nodigt je uit voor een vergadering.

JOZEF(J)- Alweer?

SANDERS- Zij organiseren een nieuwe schoolsportdag.

JOZEF(J)- Heb ik je verteld over de vorige? Alle leerlingen van alle klassen moesten deelnemen. Met autobussen werden zij van hun school naar het gemeentelijk sportterrein gebracht. Daar mochten zij deelnemen aan één enkele wedstrijd naar keuze. Sommigen kozen voor 60 meter spurt. In ongeveer 10 seconden waren zij klaar. Als beloning kregen zij van de medesponsors een chips en een coca cola. Aan het einde van de meeting werden zij met dezelfde autobussen naar school teruggebracht.

SANDERS- Dit noemen ze een "sportdag"?

JOZEF(J)- Ik vraag mij af, hoeveel gewicht onze leerlingen hiervan zijn bijgekomen.

SANDERS- De sportraad wordt gesubsidieerd. Voor dit geld moeten zij toch iets presteren.

JOZEF(J)- Dat zij dit dan doen buiten de schooluren.

SANDERS- Als gemeenteschool kunnen wij daar moeilijk wegblijven.

JOZEF(J)- De burgemeester beziet mij nu al met een scheef oog.

SANDERS- Vanwege die weigering om deel te nemen aan de gemeenteraadsverkiezingen?

JOZEF(J)- Jij hebt dit toch aan niemand verder verteld?

SANDERS- Ik weet mijn mond te houden... soms.

JOZEF(J)- Iedereen bemoeit zich met de scholen. De gemeente, de sportraad, de culturele raad, de parochie, de vakbonden... De ene bezoeker trekt hier nog maar net de deur van mijn bureau achter zich dicht, of de volgende klopt al aan. Voor elk van hen moet ik op ieder ogenblik klaarstaan. Voor mijn eigen taak, de organisatie en het toezicht op het onderwijs en de opvoeding van onze kinderen, gunnen zij mij haast geen tijd meer.

SANDERS- Iedereen kijkt enkel naar zichzelf.

JOZEF(J)- "Ik" moet voor alles en iedereen opdraaien.

SANDERS- Meermaals vraag ik mij af, hoe jij dit volhoudt.

JOZEF(J)- Gelukkig heb ik een goede thuis. Als ik vermoeid of ontgoocheld thuiskom, vangt mijn vrouw mij telkens op de gepaste manier op.

SANDERS- (Lichtjes geamuseerd) Ik;wou, dat ik ook zo iemand had... Voor die tests moet ik dus nog wat wachten?

JOZEF(J)- Ik begin er meteen aan.

SANDERS- Als het wat uitloopt, is dit voor mij geen probleem. Na schooltijd blijf ik dan wel wat langer.

JOZEF(J)- (Lichtjes geamuseerd) Gelukkig heb ik ook een uitstekende secretaresse. Haar zou ik bijna vergeten te vernoemen.

THUIS

(Miranda verschijnt.)

JOZEF(J)- Nog zo laat op stap?

LIESBETH- En helemaal alleen?

MIRANDA- Noëlla heeft een babysit.

JOZEF(J)- Yves was er niet?

MIRANDA- 't Is dinsdagavond, zijn volleybalavond.

JOZEF(J)- Was jij dan niet beter op een andere avond gekomen? Dan konden hij en Noëllake meekomen.

MIRANDA- Ik heb liever, dat hij er niet bij is.

LIESBETH- Toch geen problemen thuis?

MIRANDA- Ik moet eens komen praten.

LIESBETH- Over Yves?

MIRANDA- Ik moet mijn hart eens kunnen luchten.

JOZEF(J)- Wat is er aan de hand?

MIRANDA- Al een hele tijd komt Yves erg laat terug van dat volleyballen. Ik heb hem hierover aangesproken. Naar zijn zeggen, gingen zij na afloop samen nog iets drinken.

JOZEF(J)- Nog wat napraten?

MIRANDA- Dit vertelde hij mij. Maar ik ben dit eens gaan controleren.

JOZEF(J)- Het klopt niet?

MIRANDA- Na afloop brengt hij telkens een van de speelsters met de wagen naar huis. Iedere keer houden zij halt, verdoken langs de kant van de weg. Meer dan een uur.

JOZEF(J)- Weet jij dit heel zeker?

MIRANDA- Drie weken na mekaar heb ik hen gevolgd. Telkens verliep het op dezelfde manier. Nadien zet hij haar af vlak voor haar voordeur.

JOZEF(J)- En daarna?

MIRANDA- Dit weet ik niet. Dan moet ik telkens vlug, vlug maken, dat ik voor hem thuis ben. Veel later dan ik komt hij niet thuis.

LIESBETH- Wat is zij voor iemand? Kennen wij haar?

MIRANDA- Neen. Zij heeft een beauty center.

LIESBETH- Een coiffeuse?

MIRANDA- Met parfumerie en nagelverzorging.

JOZEF(J)- Is zij getrouwd?

MIRANDA- Zij woont alleen.

- JOZEF(J)- Ben jij zeker, dat zij naar die volleybalavonden gaan?
- MIRANDA- Toch iedere keer als ik het heb gecontroleerd.
- JOZEF(J)- En als zij daar samen in die wagen zitten...?
- MIRANDA- Wat er dan gebeurt, kan ik moeilijk gaan controleren.
Ik kan daar moeilijk door een van de autoraampjes naar binnen gaan kijken. Ik houd mij telkens wat op afstand.
Ik kan mij er wel iets bij voorstellen.
- LIESBETH- Gebeurt dit al lang?
- MIRANDA- Precies weet ik dit niet meer.
- JOZEF(J)- In ieder geval begon jij het verdacht te vinden?
- LIESBETH- Hij gaat nooit bij haar thuis mee naar binnen?
- MIRANDA- Dit weet ik niet.
- LIESBETH- Jij hebt dit nooit gezien?
- MIRANDA- Neen.
- LIESBETH- En op andere dagen?
- MIRANDA- Overdag zit hij op zijn werk. Als advocaat is hij dan vaak op weg van de ene klant naar de andere.
- LIESBETH- Zij is dan altijd in haar beauty center?
- MIRANDA- Dit veronderstel ik.
- LIESBETH- Hoe gedraagt Yves zich thuis? Is hij veranderd?
- MIRANDA- Hij laat helemaal niets merken. Tegenover Noëllake en mij gedraagt hij zich heel gewoon.
- JOZEF(J)- Geen ruzies?
- MIRANDA- Neen.
- JOZEF(J)- Geen onverschilligheid tegenover jou?
- MIRANDA- Ook niet.
- LIESBETH- Heb jij hem er ooit over aangesproken?
- MIRANDA- Niet rechtstreeks. Op een avond heb ik wel eens gezegd, dat hij naar parfum rook.
- LIESBETH- En?
- MIRANDA- In de kleedkamer hingen de kleren nogal dicht bij elkaar, antwoordde hij. Een andere keer vond ik een lang, blond haar, op de passagierszetel van zijn wagen. Van

een vrouwelijke collega advocate, die hij had meegenomen naar het gerechtshof, was zijn antwoord.

LIESBETH- Kan dit kloppen?

MIRANDA- Ik ken niet al zijn collega's.

LIESBETH- Jij hebt je twijfels?

MIRANDA- Ik weet wel beter.

JOZEF(J)- Heb jij nog geen bezoek gebracht aan dit beauty center?

MIRANDA- Waarom?

JOZEF(J)- Om eens te zien, wat voor iemand zij is.

MIRANDA- Je moet een reden hebben, om daar naar binnen te gaan.

JOZEF(J)- Voor een flesje parfum.

MIRANDA- Zoveel geld is zij mij niet waard..

LIESBETH- Als zij jou kent, gaat zij Yves trouwens op de hoogte brengen van je bezoek.

JOZEF(J)- (Tot Liesbeth) Jij laat alles maar gewoon op zijn beloop? (Tot Miranda) Wil jij, dat "ik" daar zo onopvallend mogelijk eens een kijkje ga nemen?

MIRANDA- Jullie blijven daar weg! Jullie houden je hier buiten!

JOZEF(J)- Praat jij er zelf dan over met Yves?

MIRANDA- Hem vertellen, dat ik hem stiekem ben gevolgd? Dat ik hem niet meer vertrouw?

JOZEF(J)- Jij kan hem toch niet langer bezig laten!

MIRANDA- In ieder geval wil ik thuis geen ruzie. Zolang hij fatsoenlijk blijft voor Noëllake en mij, probeer ik de kerk in het midden te houden.

JOZEF(J)- Hou hem maar goed in de gaten! Hij is nu aan het volleyballen?

MIRANDA- Ja.

JOZEF(J)- Wil jij, dat ik dadelijk eens met jou mee rijd?

MIRANDA- Jullie blijven hier buiten!

LIESBETH- Hou ons in ieder geval op de hoogte.

KLINIEK

(Ongeduldig en erg zenuwachtig staat Ludwig rond te kijken. Gehaast en erg gespannen komen Jozef(J) en Liesbeth toegelopen.)

JOZEF(J)- Waar is onze Miranda?

LUDWIG- Hier in de operatiezaal.

(Jozef(J) wil meteen naar binnen.)

LUDWIG- Wij mogen er nog niet in! De dokters zijn nog volop aan het werk!

LIESBETH- En Noëllake?

LUDWIG- Zij ligt hier ook.

JOZEF(J)- Hoe zijn zij eraantoe?

LUDWIG- Zelf heb ik ze nog niet gezien. Maar volgens Yves is hun toestand kritiek.

JOZEF(J)- Waar is Yves?

LUDWIG- Hij moest even mee met de politie.

LIESBETH- Hoe is het precies gebeurd?

LUDWIG- Een tegenligger heeft zijn bocht gemist, en is frontaal op de wagen van onze Miranda gebotst.

JOZEF(J)- Waar?

LUDWIG- Op de Grote Baan. Aan beide zijden van de weg zijn daar betonnen afvoergreppels. Die steken wat uit boven de wegberm. Die tegenligger is daar waarschijnlijk blijven achter hangen. Die vrouw heeft waarschijnlijk geprobeerd weer op de rijweg te geraken. Hierbij heeft zij de controle over haar stuur verloren, en is zij recht op onze Miranda gebotst.

JOZEF(J)- Vanwaar kwam onze Miranda?

LUDWIG- Yves denkt, dat zij nog even was gaan winkelen.

JOZEF(J)- (Erg opgewonden) Is hier nu niemand, die ons kan vertellen, hoe het is gesteld met onze Miranda en ons Noëllake?

LUDWIG- Die mensen hier binnen zijn volop aan het werk, pa. Niemand mag hen hierbij storen.

JOZEF(J)- Zij weten toch, dat wij nu in alle staten zijn!

LIESBETH- Dat ons Noëllake op haar leeftijd al zoiets moet meemaken! Misschien is zij wel getekend voor de rest van haar leven.

JOZEF(J)- Als zij nog leeft!

(De chirurg verschijnt.)

JOZEF(J)- (Gehaast) En, dokter?

CHIRURG- Jullie zijn...?

LUDWIG- De ouders en de broer van de vrouw.

CHIRURG- Mijn innige deelneming.

(Meteen barst Liesbeth los in snikken.)

JOZEF(J)- Welke van de twee?

CHIRURG- Allebei.

(Even is het doodstil.)

CHIRURG- Het kind moet op slag dood zijn geweest. De moeder hebben wij nog proberen te redden. Vergeefs. Zij had te veel inwendige letsels. Het bloeden hebben wij niet meer helemaal kunnen stoppen.

JOZEF(J)- Mogen wij naar binnen?

CHIRURG- Op dit ogenblik is dit onmogelijk. Mijn collega's zijn nog volop aan het werk.

LUDWIG- Jij verwittigt ons, als wij erbij mogen?

CHIRURG- Waarschijnlijk is dit niet meer voor vandaag. Het is al na 21 uur. Als wij klaar zijn met ons werk, vindt er nog een autopsie plaats. Het parket moet zijn werk kunnen doen.

JOZEF(J)- Maar voor heel even?

CHIRURG- Onder geen beding mogen wij dit toestaan. Waarschijnlijk wordt dit iets voor morgenvroeg. Tegen die tijd zijn de beide lichamen opgebaard.

(Jozef(J) neemt zijn vrouw in zijn armen.)

JOZEF(J)- Dat wij zoiets moeten meemaken, ma.

CHIRURG- Morgen vernemen jullie meer over de precieze doodsoorzaken. Voorlopig houden wij het bij inwendige letsels vooral in de buikstreek. Bij het kind is het een nekletsel als gevolg van een whiplash. Willen jullie hier nog heel even wachten? Dan verwittig ik meteen slachtofferhulp. Zij nemen jullie dan mee naar een aparte kamer.

RUSTHUIS

JOZEF(S)- Twee dagen na het ongeval lagen onze dochter en kleindochter naast elkaar opgebaard in het funerarium. Verschrikkelijk!

Niet dat hun lichamen zo verminkt waren. Integendeel. Noëllake lag daar, precies of zij sliep. En in het gezicht en op de handen van onze Miranda zag je alleen maar wat kleine inkervingen van glasscherven. Voor de rest helemaal niets.

In hun handen hielden zij allebei een wit roosje.

Wij kwamen thuis, ik wou mijn vrouw troosten. Dit lukte niet. Zelf liep ik voortdurend met de tranen in de ogen, en zoiets wou ik mijn vrouw niet laten zien.

Boven hoorde ik mijn vrouw de vroegere kamer van Miranda binnengaan. Niet één, niet twee, maar tientallen keren per dag. Ik wist, dat zij daar alles stond vast te nemen, wat haar aan Miranda herinnerde.

Vrienden en kennissen bleven onze deur platlopen, maar eigenlijk had ik liever dat zij nu wegbleven.

Drie november begroeven wij Miranda en Noëllake. Twee lijkwagens vol bloemen achter elkaar. In de kerk een moeder en haar dochttertje naast elkaar opgebaard.

Zelfs buiten op het plein voor de kerk zag het zwart van het volk, zelfs daar was het indrukwekkend stil.

De pastoor hield een sermoen over de liefde tussen moeder en kind. Hij vond dat wij niet mochten treuren om wat wij nu verloren, maar dat wij God moesten dankbaar zijn om wat wij al die jaren van hem hadden gekregen. Hoe is het mogelijk, op zo'n moment zoiets doms te vertellen!

Een zichtbaar ontroerd klasgenootje van Noëllake las o door haar traantjes heen een briefje voor.

VIERDE DEEL

BUREAU DIRECTEUR

SANDERS- Mijnheer directeur, een kwartier geleden is er hier een man op bezoek geweest. Hij vroeg naar jou. Ik heb hem gezegd, dat jij er niet was.

JOZEF(J)- Dat was heel verstand van je.

SANDERS- Hij was circusdirecteur. Volgende week slaan zij hun tenten op hier op het Gemeenteplein. Hij nodigt ons uit op een speciale voorstelling voor de scholen.

JOZEF(J)- Tegen betaling?

SANDERS- Uiteraard.

JOZEF(J)- Hij weet niet, dat wij al zoveel last hebben van die maximumfactuur?

SANDERS- "Hoe groter het aantal bezoekers, hoe gunstiger de toegangsprijs," wist hij te vertellen.

JOZEF(J)- Als hij terugkomt, ben ik andermaal afwezig.

SANDERS- De school is niet geïnteresseerd?

JOZEF(J)- Ik niet, in ieder geval.

SANDERS- Dan scheid ik hem wel af.

JOZEF(J)- Fijn! Extra-muros-activiteiten noemen ze dit, lessen buiten de schoolmuren. (Wat schamper) Lessen!

SANDERS- Niet dat ik mij hiermee bemoei, maar ik vind dat de laatste jaren altijd maar meer van die activiteiten plaatsvinden.

JOZEF(J)- Een buitenstaander heeft hier geen gedachte van.

SANDERS- Sneeuwklassen, zeeklassen, bosklassen...

JOZEF(J)- ... sportdagen, speeltuinwerking...

SANDERS- ... theatervoorstellingen, poppenkast...

JOZEF(J)- ... tentoonstellingen van oude muziekinstrumenten of van lege blikjes...

SANDERS- En nu weer dat circus!

JOZEF(J)- Onlangs was er zelfs een rondtrekkende zwerver uit het

oostblok met een aapje en een papegaai. Zij maakten kunstjes. (Verduidelijkt) Dat aapje en die papegaai!

SANDERS- (Geamuseerd) Dit had ik al door.

JOZEF(J)- "Levensecht onderwijs" noemen deskundigen dit. Levens-echt misschien wel, maar waar blijven wij met het onderwijs?

SANDERS- Gisteren hoorde ik nog iemand op de radio vertellen, dat het onderwijs eindelijk wat meer rekening houdt met het kind. Dat de leerstof vroeger centraal stond.

JOZEF(J)- Jij weet, dat ik hier geregeld toetsen afneem?

SANDERS- Ik moet die bladen telkens typen en kopiëren.

JOZEF(J)- Aan het einde van de lagere school behalen onze leerlingen ieder jaar rond de 75 procent voor spelling en spraakkunst. Als wij er rekening mee houden dat er enkele andersbegaafden tussenzitten bij wie een echte taalknobbel ontbreekt, dan is 75 procent een fantastisch resultaat. Toch heeft men de hele spraakkunst nu herleid tot een minimum. Onderwerp, lijdend voorwerp, meewerkend voorwerp, wij mogen er zelfs niet meer over spreken. Blijkbaar is dit niets meer voor de kinderen van de lagere school. Maar binnenkort leren zij wel Frans en Duits, sommigen zelfs Latijn en Grieks. Ik beklaag de leraren, die dergelijke kinderen in hun lessen gaan krijgen.

SANDERS- Naar het schijnt, is schrijven niet meer zo belangrijk.

JOZEF(J)- Spreken is belangrijker, dit geef ik graag toe. Maar ook hiervoor heb je spraakkunst nodig.

SANDERS- "Als zij zich maar verstaanbaar kunnen maken," hoor ik geregeld.

JOZEF(J)- Zelfs dit wordt een probleem.

SANDERS- Waarom laten ze niet alles zoals het was?

JOZEF(J)- Evolutie en modernisering mag en moet er zijn. Maar wat doen ze nu? De leerlingen weten niet meer of zij aan het einde van een werkwoord een "d", een "t" of "dt" moeten schrijven. In onze tijd probeerden wij hieraan dan iets te doen. Tegenwoordig zegt men: "Alles is goed, als wij maar begrijpen, wat hij bedoelt." Ontwikkelt men op deze manier nog het verstand?

SANDERS- Als die circusdirecteur terugkomt, stuur ik hem dus wandelen?

JOZEF(J)- Natuurlijk! (Lichtjes geamuseerd) Veel hebben wij ook niet nodig, om weer eens aan het zeuren te slaan.

SANDERS- Wij worden oud.

JOZEF(J)- Jij zo niet, maar ik.

THUIS

JOZEF(J)- Vanavond heb ik voor één keer eens geen vergadering.

LIESBETH- Wij gaan het hier heel gezellig maken. Jij hebt toch geen werk meegebracht naar huis?

JOZEF(J)- Voor één keer heb ik mijn verstand gebruikt.

LIESBETH- Vanavond doen wij voor niemand open. Wij nemen geen telefoon op.

JOZEF(J)- En als er iemand iets aan de hand heeft?

LIESBETH- Dan moet dit wachten tot morgen! Hier staat al een tijdje een fles "Château Lamothe Bergeron" op jou te wachten. Ik heb die ooit meegebracht voor een avond als deze.

JOZEF(J)- Doen wij er ook een streepje muziek bij?

LIESBETH- Ook die ligt te wachten. Het pianoconcerto nr 21 van Mozart. Ik wil, dat jij vanavond die school eens helemaal uit je hoofd zet.

JOZEF(J)- Zie ik er zo belabberd uit?

LIESBETH- Van die joviale, optimistische Jozef van weleer, blijft er momenteel nog weinig over.

JOZEF(J)- De laatste tijd hebben wij een en ander meegemaakt, Liesbeth.

LIESBETH- De dood van onze dochter en kleindochter was inderdaad een zware klap. Maar bij jou is er momenteel meer aan de hand, Jozef.

JOZEF(J)- Onze Ludwig stelt het toch goed. Zijn advocatenbureau werkt op volle toeren. En in het collectief wordt hij met de dag belangrijker.

LIESBETH- Om Caroline en Taniake hebben wij ons destijds onnodig zorgen gemaakt. Caroline is inderdaad een zorgzame, verstandige vrouw. En een beleefder en liever kind dan Tania kunnen wij ons moeilijk voorstellen.

JOZEF(J)- Toch heb ik soms de indruk, dat ik voor niets heb geleefd.

LIESBETH- Waarom?

JOZEF(J)- Behalve onze Ludwig hebben wij geen rechtstreekse afstameling.

LIESBETH- Tania is mijn kleinkind!

JOZEF(J)- Het mijne ook, maar...

LIESBETH- Geen "maar", Jozef! Zij is ons kleinkind!

JOZEF(J)- Jammer dat wij Yves hier haast niet meer zien.

LIESBETH- Ik begrijp dit. Hij heeft een nieuwe vriendin. Hij moet tijd hebben voor haar.

JOZEF(J)- Soms vraag ik mij af, of dat ongeval van onze Miranda wel was gebeurd, indien Yves zich normaal had gedragen. Heeft onze Miranda hiermee niet te veel in haar hoofd gelopen? Heeft zij hier 's nachts niet te veel van wakker gelegen? Was zij niet te vermoeid, om op het ogenblik van het ongeval nog snel te reageren?

LIESBETH- Wij hebben niet het recht, hem de schuld van het ongeval in de schoenen te schuiven.

JOZEF(J)- Dit is ook niet mijn bedoeling. Ik zit alleen maar met een aantal vragen.

LIESBETH- Nu hij vrij is, heeft hij toch niet gekozen voor die coiffeuse.

JOZEF(J)- Dit klopt.

LIESBETH- Wel dan?

JOZEF(J)- Zonder dat spijtige ongeval waren wij nu wellicht de gelukkigste mensen die er rondlopen. Twee verstandige brave kinderen, allebei met een goede baan. Twee heel lieve kleinkinderen. Allemaal waren zij gelanceerd, zelf hadden wij ten opzichte van hen nog weinig zorgen.

LIESBETH- Onze zorgen moeten wij nu stilaan aan de kant schuiven.

JOZEF(J)- Jij bedoelt?

LIESBETH- Waarom je nog langer al die last op je nek halen? Velen doen op school enkel hun dagelijkse taak. Voor de rest hoor of zie je ze daar haast niet. Jij haalt je daar de zorgen van alles en iedereen op de nek. Er mag nergens een pan van het dak waaien, of jij bent al op zoek naar een ladder.

JOZEF(J)- Wie zou daar anders iets aan doen?

LIESBETH- Waarom altijd jij, en jij alleen?

JOZEF(J)- Omdat ik van mijn school houd, Liesbeth. Van mijn leerkrachten en mijn kinderen. De dag dat ik daar moet vertrekken, zal niet mijn beste worden. Ik ga dit alles heel erg missen.

LIESBETH- (Lichtjes plagerig) Jij hebt mij nog.

JOZEF(J)- Gelukkig! Vaak vraag ik mij af, hoe het mogelijk is; dat ik heel die komedie op school volhoud. Het antwoord hierop is heel eenvoudig: "Omdat ik jou heb." Wat er ginds ook gebeurt, altijd kan ik op jou terugvallen. Ja, dat ik die ene keer daar in Dinant die stoeltjeslift niet heb genomen, heb ik mij mijn leven lang niet beklaagd. Een zachtere en begrijpendere vrouw dan jij, kan ik mij nog moeilijk indenken.

LIESBETH- Het wordt de hoogste tijd voor wat verstandigere praat. Vooruit! De "Château Lamothe Bergeron" en het pianoconcerto nummer 21 van Mozart!

BUREAU DIRECTEUR

(Mevrouw Sanders verschijnt.)

SANDERS- Hoe was de vergadering van gisteravond?

JOZEF(J)- Die van de participatieraad? Zwijg mij hierover!

SANDERS- Geen meevaller?

JOZEF(J)- Iedereen participeert nu in het onderwijs: de gemeente als inrichtende macht, de ouders, de leerkrachten, de vakbonden, de parochiale- en culturele verenigingen. Elk van hen tracht zoveel mogelijk het onderwijs slaken naar zich toe te trekken, om zo de nodige invloed uit te oefenen.

SANDERS- De enige die wordt vergeten, is de directeur?

JOZEF(J)- Mij wordt alle medezeggenschap ontnomen. Maar vergeten doen zij mij niet. Ze promoveren mij tot monddode meid voor alle werk.

SANDERS- De anderen zien enkel hun eigen belangen en problemen?

JOZEF(J)- Allemaal proberen zij mij duidelijk te maken, in welke richting ik de school moet leiden. Allemaal hebben zij een erg uiteenlopende visie. Toch zou ik iedereen tevreden moeten stellen. Probeer dit eens!

SANDERS- Wat jij ook beslist, altijd ben jij de dupe?

JOZEF(J)- De pineut! Iedereen geeft daar zijn mening, maar heeft geen oor voor de anderen. Zij praten, en praten! Op de duur hoor ik alleen nog "blablabla", "retetetet" en "rabarberrabarberrabarber" Hierover moet ik proberen een verslag te schrijven. Hiermee moet ik proberen, deze school verder te leiden! Ik word er gek van!

SANDERS- Probeer het je zo weinig mogelijk aan te trekken.

JOZEF(J)- Kon ik dit maar!

SANDERS- Kan ik iets voor jou doen?

JOZEF(J)- Is de administratie van het leerlingenvervoer van de voorbije maand volledig in orde?

SANDERS- Jij moet ze nog ondertekenen. De administratie van de warme maaltijden en de tijdschriften is ook in orde. Alle rekeningen kloppen.

JOZEF(J)- Meer heb ik voorlopig nog niet klaar voor jou.

SANDERS- Mijn officiële titel hier luidt: "administratieve hulp van de directie". Maar de laatste tijd heb ik de indruk, dat ik nog alleen werk voor de anderen. Oudercomité, participatieraad, sportraad, verkeersdienst, en noem maar op. Allemaal staan ze hier geregeld met papieren die moeten worden gekopieerd en verspreid.

JOZEF(J)- Blijkbaar hebben zij mijn taak overgenomen.

SANDERS- Jij klinkt erg ontgoocheld. Ik herken je haast niet meer.

JOZEF(J)- Wat wil je? Tot mijn zesentwintigste heb ik school gelopen, om mij zo goed mogelijk te bekwamen tot deze taak van directeur. Met veel ijver en met een aantal enthousiaste medewerkers zijn wij hier gestart. Maar gaandeweg is hier sleet op gekomen.

SANDERS- Heb jij nog verslagen, die moeten worden getypt en gekopieerd?

JOZEF(J)- De verslagen van de vergaderingen van het oudercomité en de participatieraad moet ik nog schrijven. Wist ik maar, wat ik er moet in zetten! Een half uur lang hebben ze zittenzeuren over een verstopte wc. Zoiets ga ik toch niet in het verslag vermelden.

SANDERS- Tot voor kort was jij hier druk doende met het toetsen van de leerlingen.

JOZEF(J)- Als de ouders mij om inlichtingen vroegen over hun zoon of dochter, kon ik ze resultaten voorleggen. Ik kon een duidelijk beeld schetsen van de leerprestaties van hun kinderen. Ik kon de leerkrachten raad geven, om hier en daar hun onderwijs wat bij te sturen. En nu? PMS, gemeenschapsinspectie, begeleiding, nascholing, allemaal komen zij hier toetsen. De ene onderzoekt dit, de andere dat. Maar een resultaat ervan ziet niemand. Er is niet de minste samenwerking. Men toetst en toetst! Waarvoor? Om dossiers aan te leggen, die nodig zijn om overheids-subsidies binnen te halen.

SANDERS- Verslagen van klasbezoeken hoef ik ook al niet meer te typen.

JOZEF(J)- Zelfs de inspectie mag geen leerkrachten meer beoordelen of goede raad geven. Zij mogen enkel nog "vaststellen"! Wat voor zin heeft dit?

SANDERS- Hoe reageren je collega's directeurs?

JOZEF(J)- Het gelukkigst zijn zij, die maar laten betijen. Op deze manier krijgen zij van niemand last. Het Ministerie heeft geblunderd, de directies wassen hun handen in onschuld.

SANDERS- Zij zijn soepeler dan jij?

JOZEF(J)- Iedereen betreurt de huidige gang van zaken. Iedereen ziet, wat er allemaal verkeerd loopt. Maar niemand reageert.

SANDERS- Kan ik nog iets voor je doen?

JOZEF(J)- Heb jij toevallig geen pakje speelkaarten bij? Dan ga ik wat patiënce spelen. Of misschien kunnen wij voor de gezelligheid onder ons beiden wat éénentwintigen.

SANDERS- Ik ben blij, dat jij nog wat kan relativieren. Dat jij nog wat kan gekscheren.

JOZEF(J)- Zoals jij moesten er hier meer rondlopen. Jij begrijpt mij.

SANDERS- Pas op, dat anderen dit niet horen. Zij zouden verkeerde conclusies kunnen trekken.

JOZEF(J)- Om nog gekke dingen in mijn hoofd te halen, ben ik al wat oud geworden.

BUREAU BURGEMEESTER

JOZEF(J)- Voor onze school doe ik al meer dan dertig jaar mijn best, mijnheer de burgemeester. Nu er duidelijk een en ander aan het ontaarden is, kan ik niet langer lijdzaam toezien.

MARECHAL- De tijden veranderen, mijnheer Balthazar. En wij moeten ons aanpassen. Neem nu onze gemeente. Die is ook niet meer lijk vroeger. De mensen vragen inspraak in het bestuur. Dus krijgen zij die van mij. Ik heb mij aangepast.

JOZEF(J)- Vind jij, dat onze dorpsgenoten over het algemeen tevreden zijn met de huidige gang van zaken?

MARECHAL- Ik hoor niemand klagen.

JOZEF(J)- De meeste handelszaken in het centrum staan geregeld leeg.

MARECHAL- Omdat er een aantal winkels zijn bijgekomen aan de rand van het centrum.

JOZEF(J)- Grootwarenhuizen!

MARECHAL- Dit zijn ook winkels.

JOZEF(J)- Zij hebben hier een gezellig centrum kapotgemaakt, mijnheer de burgemeester.

MARECHAL- Wat jij beweert, klopt niet.

JOZEF(J)- Heel wat dorpsgenoten trekken ieder weekend naar de naburige steden, om hun inkopen voor de hele week te doen.

MARECHAL- Jij bent ontmoedigd, mijnheer Balthazar.

JOZEF(J)- Ja, mijnheer de burgemeester! En nog geen klein beetje!

MARECHAL- Jij moet de dingen nemen, zoals ze komen. Binnenkort is het alweer herfstvakantie. Profiteer ervan, om je batterijen weer eens op te laden.

JOZEF(J)- Ik begin stilaan aan mijn ontslag te denken.

MARECHAL- Hoe oud ben jij?

JOZEF(J)- Zestig.

MARECHAL- En jij hebt al recht op pensioen?

JOZEF- Geen volledig, maar ik kan vertrekken.

MARECHAL- Gepensioneerden komen goed rond de dag van vandaag. En bovendien ruimen zij plaats voor jongeren. Hiertussen zitten er vaak uitstekende elementen.

JOZEF(J)- (Wat geraakt) Hoe oud ben jij, mijnheer de burgemeester?

MARECHAL- De zeventig al een tijdje gepasseerd.

JOZEF(J)- Ruim jij dan ook niet best plaats voor jongeren?

MARECHAL- De ene mens is de andere niet. De ene is veel eerder uitgeblust dan de andere. Neen, ik denk nog lang niet aan opstappen. Ik kan mijn taak hier nog best aan. Jij moet mij nu excuseren, ik moet dringend weer aan het werk.

JOZEF(J)- Ik heb je toch niet te lang opgehouden?

MARECHAL- Neen, neen. Maar nu moet ik naar de wekelijkse kaartnamiddag van de gepensioneerden. Die zijn blij, als zij hun burgemeester in hun midden weten. En deze avond moet ik nog een tentoonstelling gaan openen. De mountainbikers vieren hun 25-jarig bestaan.

JOZEF(J)- Jij mag daar het lint doorknippen?

MARECHAL- Ja. En een paar glaasjes meedrinken.

JOZEF(J)- (Ietwat sarcastisch) Lukt dit nog... op jouw leeftijd?

MARECHAL- Als de schaar scherp genoeg is... Apropos, laat mij iets weten, als jij een definitieve beslissing hebt genomen in verband met je pensioen. Ik ga dan meteen op zoek naar een opvolger.

BUREAU DIRECTEUR

(Jozef(J) dwaalt langzaam door zijn bureau.)

JOZEF(J)- Hier heb ik meer dan 30 jaar gesleten. Een verschoten, omgekrulde telefoonboek naast de toch wel ouderwetse telefoon. Een bos halfverroeste sleutels. Een licht afgebladderde briefweger. Een wat vervelozige perforator. Een krompuntige briefopener. Een paar computers uit de tijd van Christus. Een koperen "For 75 Yrs Calendar", een cadeautje van een dankbaar kind. Vensterbanken met een aantal dode vliegen. Enkele planten, die zich met moeite weten recht te houden. Grijs, metalen kasten vol ouderwetse dossiers. Was dit al die jaren "mijn" rijk? Heb ik hier de mooiste jaren van mijn leven gesleten?

(Sanders verschijnt.)

SANDERS- Wat aan het mijmeren?

JOZEF(J)- Aan het denken.

SANDERS- (Lichtjes geamuseerd) Ze zeggen, dat dit nergens goed voor is.

JOZEF(J)- Soms is dit nodig.

SANDERS- Jij bent toch niet naar de burgemeester geweest?

JOZEF(J)- Toch wel.

SANDERS- Ik had het je zo afgeraden.

JOZEF(J)- Ik was er inderdaad beter weggebleven.

SANDERS- Jij hebt je ontslag toch niet ingediend?

JOZEF- Alleen maar laten verstaan, dat ik dit ernstig overweeg.

SANDERS- En?

JOZEF(J)- Hij was helemaal niet onder de indruk. Hij kon mij precies best missen.

SANDERS- (Verontwaardigd) Heeft hij dit gezegd?

JOZEF(J)- Hij liet mij verstaan, dat ik ben uitgeblust.

SANDERS- (Verontwaardigd) Dit meen jij niet?

JOZEF(J)- Volgens hem, maak ik best plaats voor een jongere.

SANDERS- Die gaat de wereld redden!

JOZEF(J)- Ergens heeft hij misschien gelijk.

SANDERS- Wat jij hier dagelijks presteert, mag door iedereen worden gezien.

JOZEF(J)- Hij zal toch nog geen opvolger op het oog hebben?

SANDERS- Heeft hij hierover iets gezegd of geïnsinueerd?

JOZEF(J)- Neen.

SANDERS- Een neef van hem is onderwijzer. Er wordt verteld, dat de burgemeester die naar hier wil halen.

JOZEF(J)- In mijn plaats?

SANDERS- Zou hij zoiets durven?

JOZEF(J)- (Ironisch) Dit is dan een uitstekend kandidaat. Ongetwijfeld is die nog niet uitgeblust.

SANDERS- De laatste tijd heb jij dingen meegemaakt, die je niet in je koude kleren gaan zitten.

JOZEF(J)- Jij vindt, dat de burgemeester gelijk heeft?

SANDERS- Bijlange niet. Maar jij moet voorzichtig zijn. Je moet op tijd je verstand gebruiken. Jezelf onder controle houden.

JOZEF(J)- Dit probeer ik.

SANDERS- Neem eens wat ziekteverlof.

JOZEF(J)- Ik ben toch niet ziek!

SANDERS- Ik heb dit eens opgezocht. Je hele loopbaan lang heb jij 2 dagen ziekteverlof genomen. Neem nu eens een paar weekjes.

JOZEF(J)- Waarom?

SANDERS- Ze gaan je goed doen. Je gaat terugkomen als een ander mens.

JOZEF(J)- Wie gaat er hier intussen mijn werk doen?

SANDERS- Ik houd hier wel een oogje in het zeil.

JOZEF(J)-t Jij hebt hier zo al goed je werk.

SANDERS- Voor jou neem ik dit er met alle plezier bij.

THUIS

(Jozef komt thuis.)

LIESBETH- Hoe is het geweest?

JOZEF(J)- Mijn uitdiensttreding was vlug getekend.

LIESBETH- Jij wist, hoe het moest.

JOZEF(J)- Tientallen keren heb ik dit meegemaakt met anderen.
Toch deed het mij nog iets.

LIESBETH- Jij hebt er toch geen tranen voor gelaten?

JOZEF(J)- (Lichtjes geamuseerd) Alleen maar af en toe eens mijn
neus gesnoten.

LIESBETH- Wat zei de burgemeester?

JOZEF(J)- Hij vond mijn vertrek een wijze beslissing.

LIESBETH- Dit is het ook. Ik ben blij, dat jij deze keer naar mij
hebt geluisterd.

JOZEF(J)- Hij heeft een uitstekende opvolger voor mij. Een neef
van hem.

LIESBETH- Des te beter. Die zal je hier dan niet te vaak om raad
komen vragen.

JOZEF(J)-^ De collega's hadden weinig tijd. Zij moesten naar hun
klassen.

LIESBETH- Jij hebt ze toch nog allemaal een hand kunnen geven?

JOZEF(J)- Ja, ja. De ganse speeltijd hebben wij nog samen gezeten.
Wij hebben nog heel wat herinneringen opgehaald.

LIESBETH- Het afscheid is dus meegevallen?

JOZEF(J)- Mevrouw Sanders vertelde, dat zij een afscheidsviering
had voorgesteld. Hier zijn de collega's niet op inge-
gaan.

LIESBETH- Dit hoeft ook niet.

JOZEF(J)- ... Neen.

LIESBETH- Jij had er precies een verwacht?

- JOZEF(J)- Het oudercomité, de participatieraad, de kinderen, van geen van allen heb ik afscheid kunnen nemen.
- LIESBETH- Iedereen heeft het zo druk.
- JOZEF(J)- Een bloemetje voor jou had er wel mogen bij zijn.
- LIESBETH- "Jij" koopt er mij maar een.
- JOZEF(J)- Wat gaan wij morgen doen?
- LIESBETH- Zien wat de dag ons brengt.
- JOZEF(J)- Jij tuiniert graag. Ik had zo zelden tijd, om je te helpen.
- LIESBETH- Jij koopt je maar zo gauw mogelijk een paar stevige werkschoenen.
- JOZEF(J)- En een paar tuinhandschoenen.
- LIESBETH- En een petje tegen de zon. Voor de rest mag jij "mijn" tuingerei gebruiken.
- JOZEF(J)- Jij vertelt mij maar, wat er in de tuin nu allemaal moet gebeuren.
- LIESBETH- Van wandelen in de vrije natuur maken wij ook een ge-regelde bezigheid.
- JOZEF(J)- Jij leert mij daar maar een en ander over de fauna en de flora.
- LIESBETH- Wij gaan er samen vooral genieten van de rust en de stilte.
- JOZEF(J)- Winkelen kunnen wij nu ook wat vaker doen.
- LIESBETH- Zo prettig is dit niet. Of doe jij het ter wille van de terrasjes nadien?
- JOZEF(J)- Natuurlijk!
- LIESBETH- Het zit daar vol gepensioneerden.
- JOZEF(J)- (Lichtjes geamuseerd) Ongetwijfeld zitten er enkele bloemetjes tussen, die nog niet aan het verwelken toe zijn.
- LIESBETH- Ik wist niet, dat ze je nog interesseerden.
- JOZEF(J)- Altijd heb ik oog gehad voor schoonheid.
- LIESBETH- Bij mij is het beste eraf?
- JOZEF(J)- Bij mij sta jij nog altijd op nummer één. Zonder enige

concurrentie... In de keuken gaan wij het voortaan ook wat rustiger doen.

LIESBETH- Bang dat jij mij daar wat moet helpen bij de afwas?

JOZEF(J)- Wij hebben nu de tijd, om geregeld eens naar een restaurant te gaan.

LIESBETH- Mijn kookkunst staat je niet aan?

JOZEF(J)- Heb ik hier ooit iets laten staan?... Van veel reizen ben jij geen voorstander?

LIESBETH- Als je hier best tevreden bent, waarom dan elders iets gaan zoeken.

JOZEF(J)- Iedereen reist tegenwoordig.

LIESBETH- Nergens is het rustiger en gezelliger dan thuis. Hier kunnen wij evengoed onze zinnen verzetten... met vrienden en kennissen.

JOZEF(J)- De school is voorgoed verleden tijd. Daar laat ik mij nog zo weinig mogelijk zien.

LIESBETH- (Lichtjes ironisch) Troost je, jij hebt een "uitstekende" opvolger.

JOZEF(J)- Eigenlijk had het allemaal anders en beter gekund. Zou iedereen aan het einde van zijn loopbaan met dit gevoel zitten?

KLINIEK

(Liesbeth en Jozef(J) zitten bij de chirurg.)

CHIRURG- Wij hebben de resultaten van onze onderzoeken nog eens grondig bestudeerd, mevrouw. Ik heb helaas geen al te beste nieuws. Dat knobbeltje in je linkerborst is niet zo onschuldig.

JOZEF(J)- Vorige keer zei jij ons, dat wij ons niet meteen ongerust moesten maken.

CHIRURG- Zo zag het er inderdaad uit. Voor alle zekerheid hebben wij intussen nog eens alles grondig bestudeerd, foto's, bloed, en dergelijke. Je linkerborst is er inderdaad erger aan toe dan wij eerst dachten. Er moet dringend worden ingegrepen.

JOZEF(J)- Kanker?

CHIRURG- Inderdaad. Nu moeten jullie niet meteen het ergste vrezen. Heel wat van die kankers worden tegenwoordig helemaal genezen.

JOZEF(J)- Er zijn toch nog geen uitzaaiingen?

CHIRURG- Die zijn er. Maar dit wil niets zeggen. Voor zowat alles zijn er tegenwoordig afdoende behandelingen. Wij houden die zaken tamelijk goed onder controle..; Jij moet toch al veel eerder iets hebben gevoeld, mevrouw.

(Liesbeth antwoordt niet.)

JOZEF(J)- Mijn vrouw heeft nooit geklaagd. Mij nooit iets gezegd.

CHIRURG- Zo vlug als mogelijk gaan wij hier iets aan doen.

JOZEF(J)- Toch geen operatie?

CHIRURG- Wij kunnen moeilijk anders.

JOZEF(J)- Hoe lang duurt dat herstel?

CHIRURG- Dit moeten wij afwachten. Soms verloopt dit tamelijk vlug.

JOZEF(J)- Nadien volgen er toch geen bestralingen? Of chemo?

CHIRURG- Hiermee moeten wij altijd rekening houden.

JOZEF(J)- Dan is het vrij ernstig?

CHIRURG- Ernstig maar lang niet hopeloos.

JOZEF(J)- Zeg eens eerlijk, dokter, hoeveel kansen heeft mijn vrouw?

CHIRURG- Een redelijke kans.

JOZEF(J)- Hoeveel? Eerlijk!

CHIRURG- Fiftyfifty. De medewerking van de patiënt speelt in deze ook een belangrijke rol. Hoe meer medewerking, hoe meer kansen.

JOZEF(J)- Wij doen, wat wij kunnen.

CHIRURG- Wij verliezen best geen tijd. Ik verwacht mevrouw hier zo vlug mogelijk. Voor de nodige afspraken van dag en uur moeten jullie hiernaast bij mijn assistente zijn. Zij regelt mijn werkschema. Zij bezorgt jullie ook een brochure met de nodige informatie over de ziekte en haar behandeling.

JOZEF(J)- Als wij desondanks nog vragen hebben?

CHIRURG- Dan kunnen jullie altijd bij mij terecht, wel altijd via mijn assistente. Hebben jullie op dit ogenblik nog vragen?

JOZEF(J)- Ik vrees, dat die er nogal tamelijk vlug gaan komen.

CHIRURG- Voorlopig is er geen echte reden, om jullie ongerust te maken. Wij helpen mevrouw zo goed wij kunnen.

THUIS

JOZEF(J)- Moeten wij niet stilaan gaan denken aan het klaarmaken van je koffers?

(Liesbeth reageert niet.)

JOZEF(J)- Ik help je wel. Jij zegt mij, wat jij daar allemaal nodig hebt. Ik zoek het dan wel bij elkaar. Wees gerust, ik sta de hele tijd naast je... Gaan wij eraan beginnen?

LIESBETH- ... Ik ga niet.

JOZEF(J)- Jij vindt het nog te vroeg?

LIESBETH- Ik ga niet naar de kliniek.

JOZEF(J)- De afspraak, is voor overmorgen!

LIESBETH- Ik ga niet!

JOZEF(J)- Wanneer ga jij dan wel?

LIESBETH- Nooit!

JOZEF(J)- Liesbeth, dit is je enige kans op genezing!

LIESBETH- Het interesseert mij niet.

JOZEF(J)- Jij kent dan toch de gevolgen?

(Liesbeth antwoordt niet.)

JOZEF(J)- Wat scheelt er?

LIESBETH- Niets.

JOZEF(J)- Wel dan?

LIESBETH- Zo'n operatie heeft geen zin.

JOZEF(J)- Zij verlost je van een ernstige kwaal!

LIESBETH- Voor hoelang?

JOZEF(J)- Wellicht voorgoed!

LIESBETH- Geloof jij dit zelf?

JOZEF(J)- Als jij niet gaat, kennen wij de gevolgen.

LIESBETH- Zijn die erger?

JOZEF(J)- Natuurlijk!

LIESBETH- De tijd die mij nog rest, wil ik bij jou zijn.

JOZEF(J)- Dit kan toch! Ik wijk niet van je zijde.

LIESBETH- Ik wil niet naar de kliniek. Niet heel de tijd op operatietafels. Of aan medische toestellen hangen.

JOZEF(J)- Zoveel mensen ondergaan hetzelfde.

LIESBETH- Ik niet.

JOZEF(J)- Zijn zij dan moediger dan jij?

LIESBETH- Dit moet wel.

JOZEF(J)- Ga jij mij dan voorgoed in de steek laten?

LIESBETH- Integendeel. Ik blijf bij jou, zolang het nog kan.

JOZEF(J)- Dit kan alleen, als jij je laat opereren!

LIESBETH- Dring niet aan, Jozef. Ik ga niet.

JOZEF(J)- Ik "wil", dat jij gaat!

LIESBETH- Ik wil niet. Het is "mijn" leven. Ik zie maar al te duidelijk, wat er mij staat te wachten. Van de ene dokter naar de andere. Van de ene operatietafel naar de andere. Van de ene chemokuur naar de andere. Van de ene bestraling naar de andere. Voortdurend in ziekenhuis-kamers. Voortdurend met vreemde mensen om mij heen. Zo iets wil jij mij toch niet aandoen?

JOZEF(J)- Jij kent het alternatief?

LIESBETH- Ja. Hier in mijn eigen huis samen zijn met jou, met onze Ludwig, Caroline en Tania.

JOZEF(J)- Hoe lang nog?

LIESBETH- Dit wachten wij af. Ik wil sterven in "mijn" bed, met mijn hand in de jouwe.

JOZEF(J)- Doe mij alsjeblieft een plezier, Liesbeth!

LIESBETH- Doe jij mij een plezier, Jozef. Bel het ziekenhuis af.

JOZEF(J)- Jij gaat veel pijn lijden.

LIESBETH- Liever deze pijn, dan die andere. Help mij.

RUSTHUIS

JOZEF(J)- Zij bleef bij mij, nog ongeveer een jaar. Met de dag zag ik haar stilletjes achteruitgaan. Altijd waren wij samen, zoveel mogelijk hielden wij mekaars hand vast. Nooit eerder hebben wij zoveel van mekaar gehouden. Zachtjes ontsliep zij in haar eigen bed. Het was oudejaarsavond, een nieuw jaar stond voor de deur.

VIJFDE DEEL

THUIS

LUDWIG- Caroline vertelde mij, dat jij bent gevallen.

JOZEF(J)- Volgens de dokter is mijn voet ernstig verstuikt.

LUDWIG- Hoe gebeurt zoiets?

JOZEF(J)- Over een emmer gestruikeld. Isabelle, mijn poetsvrouw, was bezig in de achterkeuken. Ik moest daar passeren.

LUDWIG- Jij had haar in het oog, in plaats van de emmer?

JOZEF(J)- Naar welke van de twee zou jij hebben gekeken?

LUDWIG- Kan jij nog gaan?

JOZEF(J)- Met enige moeite. Ik moet zoveel mogelijk rusten van de dokter.

LUDWIG- Jij zit hier helemaal alleen.

JOZEF(J)- Ik red mij wel.

LUDWIG- En als jij naar de winkel moet? Of naar de apotheker of zo?

JOZEF(J)- Ook dit is geen probleem.

LUDWIG- Jij mankt wel tot daar? Ik kom eens met je praten, pa.

JOZEF(J)- Dit is een goede gedachte.

LUDWIG- Jij woont hier nu bijna 10 jaar alleen.

JOZEF(J)- Sinds de dood van ma.

LUDWIG- Dit is toch geen werk.

JOZEF(J)- En de reden?

LUDWIG- Op jouw leeftijd! De ganse dag alleen!

JOZEF(J)- Geregeld sla ik nog een babbeltje met mijn geburen.

LUDWIG- Jij komt nog zelden buiten de deur.

JOZEF(J)- Niet meer dan nodig is. Dit klopt.

LUDWIG- Jij hebt altijd zo'n druk leven gehad.

JOZEF(J)- Daarom doe ik het nu wat rustiger aan.

LUDWIG- Hoe waak heb jij nog warm eten?

JOZEF(J)- Telkens ik er trek in heb.

LUDWIG- Jij kan niet eens koken.

JOZEF(J)- Heel de ziekte van ma heb ik gekookt voor ons beiden.

LUDWIG- Als ma je zei, wat je moest doen.

JOZEF(J)- Ma was een uitstekende kokkin.

LUDWIG- Ik heb eens in je koelkast gekeken. Die is leeg.

JOZEF(J)- Doe ik dit bij jou thuis ook?

LUDWIG- Bij ons is dit niet nodig, pa. Hier wel.

JOZEF(J)- Ik kom hier niets te kort.

LUDWIG- Wat eet jij zoal? Een boterham met sardines, een smeer-
kaasje of wat confituur?

JOZEF(J)- Dit zijn allemaal heel lekkere dingen.

LUDWIG- Niet als je dag na dag niets anders meer in huis hebt.

JOZEF(J)- Waarmee bemoei jij je eigenlijk?

LUDWIG- Ik ben erg bekommerd om jou.

JOZEF(J)- Dit is heel mooi, maar helemaal niet nodig.

LUDWIG- Je brood is meestal uitgedroogd. En de toespijs moet
jij de helft van tijd weggooien, omdat er schimmel op
staat.

JOZEF(J)- Controleer jij ook al mijn vuilniszak?

LUDWIG- Het kan heel anders, pa.

JOZEF(J)- Jij komt voor mij koken?

LUDWIG- Hoe krijg jij je dag om?

JOZEF(J)- Hier is wel altijd iets te doen.

LUDWIG- Wat in de tuin werken?

JOZEF(J)- Onder andere.

LUDWIG- Hoe lang is het geleden, dat jij daar nog iets hebt
verricht?

JOZEF(J)- Sinds ma er niet meer is, doe ik het daar wat meer op

mijn gemak.

LUDWIG- Zo goed als niets meer.

JOZEF(J)- De natuur is heel verstandig. Jaar na jaar komen de bloemen en planten weer vanzelf te voorschijn.

LUDWIG- Vooral het onkruid. Dit zit dan nog vol ongedierte.

JOZEF(J)- Dit is niet mijn schuld. Vergif spuiten is verboden tegenwoordig.

LUDWIG- Het huis poetsen ook?

JOZEF(J)- Hiervoor heb ik een huishoudhulp.

LUDWIG- Een halve dag per week. Om eens even met een stofzuiger door de hal, de living en de keuken te rijden. En om de afwas van heel de voorbije week te doen. Iedere keer als ik ze hier zie, zitten jullie hier samen te kletsen bij een koekje en een kopje koffie.

JOZEF(J)- Isabelle is heel gezellig.

LUDWIG- Je huis heeft al jaren geen echt onderhoud meer gehad. De gordijnen, de draperieën, de muren, de meeste meubelen, het is één stof!

JOZEF(J)- Heb jij nog iets aan te merken? Op mijn kledij bijvoorbeeld?

LUDWIG- Onze wasmachine heeft de geest gegeven. Caroline kan voortaan je was niet meer doen.

JOZEF(J)- Dan moet ik dringend een wasserij gaan zoeken.

LUDWIG- Caroline en ik hebben het samen eens gehad over jouw situatie hier.

JOZEF(J)- Ik hoor je al komen.

LUDWIG- Jij zit hier zo gans alleen, in een veel te groot huis. Dit is niet meer verantwoord.

JOZEF(J)- Jij gaat mij hier toch niet buiten zetten? Het huis, waarin ma en ik al die jaren samen zoveel mooie dingen hebben beleefd? Waar wij jou en Miranda hebben grootgebracht?

LUDWIG- Ma en Miranda zijn er helaas niet meer. En zelf heb ik het ook veel te druk, om nog geregeld naar hier af te zakken. Jij zit hier nu moederziel alleen.

JOZEF(J)- Met een hoop mooie herinneringen.

LUDWIG- Die kan je gemakkelijk meenemen naar elders.

JOZEF(J)- Naar waar?

LUDWIG- Caroline en ik willen samen op zoek gaan naar een mooie, gezellige kamer voor jou.

JOZEF(J)- In een rusthuis?

LUDWIG- Waarom niet?

JOZEF(J)- Bij de ouwe peekens?

LUDWIG- Niemand blijft eeuwig jong, pa. Die huizen zijn lang niet meer zoals vroeger. Iedere dag zijn daar interessante activiteiten.

JOZEF(J)- Kienen, sjoelbakken, samen liedjes zingen uit de oude doos, wat knutselen met papier, karton en lege notenschelpen?

LUDWIG- In je eigen kamer kan jij daar op dezelfde manier leven als hier.

JOZEF(J)- Geloof jij dit zelf?

LUDWIG- Jij hebt in ieder geval je eten en je verzorging. Caroline en ik maken ons zorgen om jou. Een van de volgende weken of maanden krijg jij hier iets ernstigs aan de hand. Dan is er niemand, om je te helpen.

JOZEF(J)- Om wiens leven gaat het feitelijk?

LUDWIG- Om het jouwe, pa. Wij willen, dat dit nog lang goed blijft.

RUSTHUIS

JOZEF(S)- Op deze zonnige zomerdag zit ik hier nu in mijn luie stoel op het balkonnetje van rusthuis "MERELHOF". Ik merk hier, hoe kinderen op hun skateboards en skeelers vrolijk van huis naar school rollen. De tijden zijn erg veranderd. Voetgangers en fietsers zijn nu de baas op de weg. Eindelijk.

(Silke komt voorbij gepeddeld op haar minifiets.)

JOZEF(S)- Hé, juffrouwke! Ik ben het, die roept! Jij hebt iets laten vallen!

(Silke stopt.)

SILKE- Oh, mijn doosje! Het is uit mijn fietstasje geglipt!

JOZEF(S)- Waarschijnlijk niet veel waardevols?

SILKE- Kijk zelf maar eens.

- JOZEF(S)- Aardwormen!
- SILKE- Ja. Dat is voor in de klas.
- JOZEF(S)- Jij gaat nog naar school?
- SILKE- Neen, neen! Ik ben onderwijzeres hier in de basisschool.
- JOZEF(S)- Toch niet in de Gemeentelijke Basisschool?
- SILKE- Toch wel.
- JOZEF(S)- Meer dan dertig jaar lang ben ik daar directeur geweest! Ongetwijfeld heb jij nog over mij horen spreken? Jozef Balthazar!
- SILKE- Balthazar?
- JOZEF(S)- Mijnheer Balthazar, noemden ze mij.
- SILKE- Nooit van gehoord.
- JOZEF(S)- 't Is ook al jaren geleden. Een mens is vlug vergeten de dag van vandaag. Jullie hebben toch geen vakantie?
- SILKE- Neen, neen! Ik ben op weg naar school.
- JOZEF(S)- Ik dacht... in deze kledij...
- SILKE- Een deux-pièces. Het onderste is een short.
- JOZEF(S)- Het is inderdaad short. Verry, verry short! Je "ensemble" heeft waarschijnlijk wat te lang in een veel te warme wasmachine gezeten?
- SILKE- Vandaag komen wij haast niet in de klas. Wij hebben onze wekelijkse sportdag.
- JOZEF(S)- Wekelijkse?
- SILKE- Ja. "Mens sana in corpore sano!"
- JOZEF(S)- Ja, ja. Dit merk ik aan je prachtige figuurtje. Mijn personeel destijds was ietwat anders gekleed.
- SILKE- (Geamuseerd) Toch niet stijf en deftig?
- JOZEF(S)- Naar het einde van mijn loopbaan toe was ook jeans al in. Nog zonder de knieën door de broek.
- SILKE- Ik draag ook niet iedere dag hetzelfde.
- JOZEF(S)- Een sportdag! Daarom heb jij geen boekentas bij?
- SILKE- Boekentas? Die hebben wij al lang niet meer. Wie gebruikt er tegenwoordig op school nog boeken? Wij werken met teevees, video's, computers, internet en noem maar op.

JOZEF(S)- Krijgen jullie hiermee de hele leerstof gezien?

SILKE- Wat dacht jij? Wij presteren nog altijd 26 lestijden.

JOZEF(S)- Mijn eerste jaar in het onderwijs moesten wij zelfs op zaterdag aan de bak.

SILKE- Toch niet de ganse dag?

JOZEF(S)- De ganse dag!

SILKE- Waren ze toen gek?

JOZEF(S)- Het waren andere tijden... Aanschouwingsmateriaal gebruiken jullie nog wel, zie ik.

SILKE- Jij bedoelt?

JOZEF(S)- Die aardwormen!

SILKE- Oh! De leerlingen mogen zelf hun sport kiezen. Mijn klas opteerde voor "vissen" in het kanaal.

JOZEF(S)- Hierin zit er toch bijna geen vis meer.

SILKE- Dit klopt! Maar onze kinderen moeten ook worden opgevoed voor later, als er opnieuw vis in leeft. Vorige week hebben mijn leerlingen gebiljart. Wij kunnen niet iedere week dezelfde sport beoefenen.

JOZEF(S)- Doe mijn oud-collega's de groeten! Bijna allemaal hadden zij mij beloofd, nog eens langs te komen. Ik heb niemand meer gezien.

SILKE- Hoe was de naam alweer?

JOZEF(S)- "Blathazar!" "Jozef Balthazar!"

SILKE- Ik zal proberen, het te onthouden tot op school.

JOZEF(S)- Een goede vangst! "Als" er nog vis leeft in het kanaal, komt die zeker naar jou kijken!

(Silke rijdt verder.)

JOZEF(S)- Ja, iedereen is mij vergeten... al jaren. Welk belang heeft het ook? Wij verschijnen hier op deze wereld met heel wat pretentie. Wij maken ons druk, en wij zijn ervan overtuigd, dat wij de wereld gaan veranderen. Maar jaren voor onze dood al, kent niemand ons nog... Mijn dood? Hoe stel ik mij die voor?

Op een late zomerdag in een waterzonnetje hier op dit balkonnetje ontslaap ik ongemerkt en zachtjes. Zonder iemand in de buurt.

Mijn geest vliegt dan langs regenbogen naar het land van de stilte. Daar verblijf ik voortaan samen met onze Liesbeth, onze Miranda en ons Noëllake. Ons weer-

zien gaan wij daar uitgebreid vieren.

Als mijn lichaam aan zijn laatste tocht bezig is, nadert de prachtig glimmende lijkwagen mijn vroegere school. Leerlingen en leerkrachten waren niet bij de uitvaart aanwezig. Daarvoor was ik al te lang weg van school.

Nu de lijkwagen met mij de school passeert, vraag ik aan mijn Schepper - als die ten minste bestaat - of ik voor één keer nog eens heel even mijn ogen mag openen. En terwijl ik in mijn fluweelzachte kist midden de talloze, geurende bloemen de school passeer, komt er uit een van de openstaande ramen van de bovenverdieping een papieren vlieger stijlvol naar beneden gezweefd.

"Een prachtig eindproduct van een geslaagde les manuele expressie," glimlach ik in mijn binnenste.

Plots denk ik, dat dit sierlijke vliegertje wel eens een late boodschap van mijn school voor mij zou kunnen meedragen! Een bedankje in extremis, een postuum eerbetoon.

En inderdaad, met mijn nog altijd open ogen merk ik, dat er met gekleurde stiften een boodschap is neergeschreven op de sierlijke vleugels van het vliegertje. Wat zou deze boodschap kunnen zijn?

Voorzichtig probeer ik mij te rekken. Maar omdat ik dood ben, lukt dit niet meer.

Met een sierlijke bocht, gevolgd door een stijlvolle duik, belandt de vlieger net in het midden van een ruikertje witte roosjes, een geschenk van mijn eerste achterkleinkind Karleentje.

Vol spanning lees ik op de vleugels van het vliegertje de boodschap van mijn school.

"De meester is zot!"

Als ik merk, dat de kleine olijkerd "zot" van achteren met een "d" heeft geschreven, sluit ik vermoeid - maar deze keer voorgoed - de ogen. Dan ben ik blij, dat mijn laatste rustplaats niet meer zo veraf is.
